

Pekka Harjula

**SKEITTIAKTIIVIEN NÄKÖKULMA HARRASTUKSEENSA
JA SEN KASVATUKSELLISIIN PIIRTEISIIN**

Kasvatustieteen
pro gradu -tutkielma
Syksy 2013
Opettajankoulutuslaitos
Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

Harjula, P. 2013. SKEITTIAKTIIVIEN NÄKÖKULMA HARRASTUKSEENSA JA SEN KASVATUKSELLISIIN PIIRTEISIIN. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Pro gradu -tutkielma. 68 sivua.

Tutkimuksessa selvitetään, millainen on skeittiaktiivien profiili sekä heidän näkökulmansa skeittaukseen ja skeittauksen kasvatuksellisiin piirteisiin ja sen myötä välittyviin arvoihin. Tutkimuksen taustassa hyödynnetään aiemman tutkimuksen näkökulmia skeittauksen ominaispiirteistä sekä suomalaisista skeittareista. Skeittauksen kasvatuksellisia piirteitä lähestytään arvojen, kasvatuskäsitysten, kasvatusvastuun ja informaalin oppimiskäsityksen kautta. Aineisto kerättiin puolistrukturoiduin teemahaastatteluin, joihin osallistui viisi aktiivisesti lajin ympärillä toimivaa henkilöä, jotka harrastavat laji myös itse.

Haastattelujen pohjalta näyttää siltä, että skeittiaktiivit aloittavat skeittauksen usein hetken mielijohteesta, joka nousee lajin visuaalisuudesta tai kiinnostuksesta lajikulttuuriin. Mitään yhtenäistä harrastustaustaa skeittiaktiiveilla ei ole, mutta skeittauksen aloitettuaan muiden liikunnallisten harrastusten rooli vähenee. Skeittiaktiiviksi on monia reittejä, mutta tärkeimpänä motivoivana tekijänä on halu edistää lajia parempien skeittipaikkojen ja tapahtumien järjestämisen sekä lajin imagoon vaikuttamisen kautta. Skeittiaktiivisuuden taustalla on usein myönteisiä kokemuksia vaikuttamisesta. Skeittiaktiiveille on skeittauksessa tärkeintä sosiaalinen ulottuvuus, ei niinkään taidolliset ominaisuudet.

Haastateltujen skeittiaktiivien kasvatusnäkemys oli tyypillisesti avoin ja lapsilähtöinen ja sitä luonnehtii lapsen ja nuoren näkeminen subjekteina. Skeittauksen toimintaympäristöissä nuorempien toimintaan puututaan skeittaukseen sosiaalistamisen hengessä. Oma-kohtaisia arvoja tai kasvatuksellisia teemoja halutaan edistää ja olla esimerkkinä, mutta valinta esimerkin omaksumisesta jätetään skeittaajalle itselleen. Skeittauksessa otetaan oppia toisilta skeittareilta, mutta skeittarin ikä ei ole tärkeimmässä roolissa, vaan taidot ja sosiaalinen status. Arvoja, joita skeittiaktiivit haluaisivat välittää nuoremmille ovat muun muassa itsenäinen ajattelu, itse tekeminen, vapaus tehdä mitä itse haluaa, vastuun ottaminen, toisten kunnioittaminen sekä suvaitsevaisuus. Skeittiaktiivit uskovat skeittauksen vaikutukseen nuorten kasvamisessa, mutta usko perustuu usein omiin kokemuksiin ja omaan henkilöhistoriaan. Skeittiaktiivit kokevat, että yhdessä tekeminen ja oleminen ovat foorumi erilaisten toiminta- ja ajattelumallien edistämiseksi, varsinkin silloin, kun itse skeittaus fyysisenä toimintona ei ole toiminnan keskipisteenä. Tutkimuksessa kävi ilmi, että skeittaus toimintaympäristönä sisältää piirteitä informaalista oppimisympäristöstä, jossa toimijat pyrkivät edistämään tiettyjä universaaleja arvoja ja kasvatusideaaleja.

AVAINSANAT: skeittaus, rullalautailu, skeittiaktiivi, kasvatus, arvot

SISÄLTÖ

1. Johdanto.....	5
2. Skeittaus.....	8
2.1 Skeittauksen historia ja kehitys.....	8
2.2 Skeittaus toimintana ja kulttuurina	12
2.3 Suomalaisen skeittarin profiili	14
3. Kasvatukselliset näkökulmat ja skeittaus.....	17
3.1 Arvojen suhde kasvatukseen.....	17
3.2 Modernit ja postmodernit näkökulmat kasvatukseen	18
3.3 Kuka kasvattaa?	20
3.4 Kasvatuksen ja kasvattajien rooli harrastuksissa ja seuratoiminnassa.....	22
3.5 Informaali oppiminen ja oppimisen tilannesidonnaisuus	24
4. Tutkimuskysymykset	28
5. Menetelmä	29
5.1 Aineiston keruu.....	29
5.2 Haastateltavat	30
5.3 Haastattelujen toteutus	31
5.4 Aineiston analyysi.....	32
6. Tulokset.....	34
6.1 Skeittiaktiivin profiili.....	34
6.2 Skeittauksen toimintaympäristöt.....	44
6.3 Skeittiaktiivit ja kasvatus	46
7. Johtopäätökset.....	56
7.1 Skeittiaktiivin profiili.....	56
7.2 Skeittiaktiivien näkökulma kasvatukseen	57
7.3 Tutkimuksen luotettavuus, merkitys ja jatkohaasteet	61
Lähteet	64
Liitteet	68

1. Johdanto

Kun ihmiset keskustelevat rullalautailusta eli skeittauksesta, käy pian ilmi, että lähes jokaisella on aiheesta jonkinlainen mielipide. Jonkun mielestä se on jännittävää ja vauhdikkaan näköistä tekemistä, jota itsekin voisi kokeilla. Toinen ihmettelee, mikä lajissa viehättää. Kolmas ärsyyntyy kovien renkaiden äänestä, joka kesäisin kuuluu viidenteen kerrokseen jos ikkunat ovat auki. Oli yleinen mielipide mikä tahansa, skeittaus on tullut jäädäkseen osaksi harrastusvalikoimaa myös Suomessa. Maassamme harrastajia on jo 50 000 - 60 000 (Suomen Rullalautaliitto 2007). Skeittareiden näkemys skeittaamisesta on yhtä monipuolinen ja moniulotteinen kuin kenen tahansa muunkin, mutta yhteisenä ominaisuutena on lähes ehdoton rakkaus omaa lajia kohtaan.

Skeittauksella on monista muista harrastuksista ja vapaa-ajan aktiviteeteista poikkeavia piirteitä. Skeittaukselle ei ole sidottua aikaa tai paikkaa, eikä skeittaukseen ei liity valmentajia, rajattuja ikä- tai sukupuoliryhmiä tai kirjattuja sääntöjä. Skeittaus on kiellettyä tai laitonta monissa paikoissa, ja sen tekeminen voi johtaa jopa sakkoihin. (Borden 2001, 1) Ei ole lainkaan liioiteltua antaa skeittaukselle alakulttuurin tai elämäntavan leimaa ja näin usein tehdäänkin (Borden 2001, 1; Mikola 2003, 33).

Tutkimukset harrastusten kasvatuksellisista puolista keskittyvät usein lajeihin, joissa ohjaajan rooli on selkeä, kuten joukkueurheilun tai valmennuslähtöisiin lajeihin (vrt. Nuori Suomi ry.) Nuorilla ja lapsilla on kuitenkin myös erilaisia vapaa-ajan aktiviteettejä, kuten skeittaus, joissa taitoihin, statukseen tai ikään perustuvaa hierarkiaa ei ole. Näihin vähemmän aikuisjohtoiseen harrastukseen osallistuminen vaikuttaa myös osallistuvien lasten ja nuorten ajatteluun ja toimintamalleihin, siis sosiaalista joihinkin arvoihin ja käyttäytymistapoihin. Tutkimustulokset ja uutisointi lasten ja nuorten vähäisestä liikkumisesta herättävät usein huolta ja suuri osa tutkimuksista keskittyykin juuri liikkumisen vähenemiseen tai ongelmiin liikkumisen ympärillä (Nuori Suomi ry. 2006; Kuninkaanniemi & Ronkainen 2013, 43). Suomessa on suuri määrä skeittareita joiden ei ehkä ajatella kuulu

van liikkuvien lasten ja nuorten ryhmään, koska lajina skeittausta ei aina mielletä perinteiseksi liikuntamuodoksi. Skeittausta on kuitenkin eräs nuorten tapa harrastaa liikuntaa ja tulee liikuntamuotona jatkuvasti tunnistetummaksi muiden vaihtoehtolajien rinnalla (esim. Liikunnan monimuotoistuneet tilat ja tavat (LIMU) -tutkimushanke 2012-2015).

Aihe on kiinnostanut minua jo kauan oman skeittitaustani ja harrastamiseni vuoksi. Kasvatustieteen opintojen kautta olen ryhtynyt tarkastelemaan skeittausta uudella tavalla ja arvioimaan sen eri puolia. Tämä pohdinta johti pro gradu -työn aiheen valintaan. Suhteeni skeittaukseen on ollut haaste tutkimustani tehdessä. Olen pyrkinyt tarkastelemaan aihetta mahdollisimman neutraalisti ja pitämään tutkijan positioni erillään harrastajaminästäni. Vaikka laji on minulle hyvin tuttu, ovat skeittiaktiivien toiminta ja heidän henkilökohtaiset ominaisuudet ja motiivit toimia lajin parissa jääneet minulle kohtalaisen vieraiksi. Tutkimuksen kautta pystyin tutustumaan paremmin myös lajin tähän puoleen.

Suomessa skeittitutkimusta on tehty kohtalaisen vähän. Laajempi skeittitutkimus Suomessa rajautuu muutamaankin määrälliseen tutkimukseen (Harinen, Itkonen & Rautopuro 2006; Tams 2008). Harinen kollegoineen (2006) on tutkinut skeittareita, heidän toimintaympäristöjään, kulttuuriaan sekä ruumiillisuuttaan. Tams (2008) taas on tutkinut lajin merkitystä elämäntapana ja sen tuomaa sisältöä elämään. Laadullisen tutkimuksen näkökulmana on ollut skeittareiden kaupunkitilan käyttäminen ja harrastustilat (Gröndahl 2007) ja maskuliinisuuden rakentuminen skeittaiiheisessä mediassa (Mikola 2003). Skeittausta myöskin mainitaan erilaisissa liikuntatutkimuksissa, nuorisokulttuuritutkimuksissa, sukupuolitutkimuksissa tai kielentutkimuksissa, mutta skeittauksessa on paljon puolia, jotka ovat jääneet vielä pimennoon. Tämä tutkimus pyrkii tuomaan esille skeittiaktiivien profiilia ja heidän suhdettaan skeittaukseen kasvatuksellisesta näkökulmasta. Skeittiaktiivit määrittellään tässä tutkimuksessa henkilöiksi, jotka järjestävät, mahdollistavat, ja tukevat skeittausta omalla panoksellaan sekä harrastavat skeittausta myös itse. Tutkimuksen tavoitteena on kuvata, keitä skeittiaktiivit ovat, millaisena toimintana he näkevät skeittaamisen ja miksi he ovat päätyneet kyseiseen harrastukseen ja toimijarooliin. Lisäksi tutkimus tarkastelee, mikä on skeittiaktiivien näkökulma skeittauksen kasvatuksellisuuteen ja mitä asioita skeittiaktiivit haluaisivat edistää skeittauksen avulla, jos he kokevat sen olevan mahdollista.

Tutkimuksen eräinä keskeisinä näkökulmina ovat oppimisen ja kasvamisen tilannesidonaisuus (*situated learning*), ja informaali oppiminen (*informal learning*). Näiden molempien, osin rinnakkaisten näkökulmien ytimenä on ajatus siitä, että oppimista tapahtuu jatkuvasti ja joka puolella. Työn teoreettisissa lähtökohdissa tarkastellaan myös moderneja ja postmoderneja kasvatuskäsityksiä, arvojen merkitystä kasvatuksessa sekä sitä, kuka oikeastaan on kasvattaja. Skeittaukseen liittyvä vahva kulttuurinäkökulma ilmenee lähes jokaisessa skeittausta sivuavassa tutkimuksessa, mutta aiemmin skeittausta ei juurikaan ole lähestytty kasvatuksellisesta näkökulmasta. Suomen ulkopuolelta löytyy joitakin aihetta sivuavia tutkimuksia, kuten Australialainen Lightin ja Nashin (2006) tutkimus surffileirien kasvatuksellisista puolista.

Skeittikulttuuriin liittyy suuri määrä slangisanastoa, joita pyrin avaamaan luettavuuden parantamiseksi. Useat sanat ovat johdettavissa englannista, kuten myös päätermi skeittaus (*skateboarding*). Tutkimusta aloittaessani pohdin päätermin valintaa: skeittaus vai rullalautailu. Päädyin käyttämään skeittaus-termiä, koska se on vakiinnuttanut paikkansa myös suomalaisissa tutkimuksissa (Harinen ym. 2006). Termillä on myös tietynlainen kulttuurinen lataus, jonka haluan sisällyttää tutkimukseen.

2. Skeittaus

Skeittaus on laji, jota tarkastellessa huomio kiinnittyy yleensä ensimmäisenä lajissa käytettävään välineeseen eli rullalautaan. Nykyään skeittausta harrastetaan noin 80 cm pitkällä ja noin 20 cm levällä laudalla, jonka yläpuoli on pinnoitettu hiomapaperin kaltaisella paperilla eli gripillä. Rullalauta liikkuu neljällä renkaalla, jotka nykyään valmistetaan puristetusta uretaaniseoksesta. Renkaat kiinnittyvät metallivalmisteisiin trukkeihin, jotka mahdollistavat laudalla kääntymisen kehon painopistettä siirtämällä. (Borden 2001, 13.)

Suomen rullalautailuliitto kuvailee skeittaamisen olevan laji, jonka “perusidea on tehdä laudalla erilaisia temppuja” (Suomen rullalautailuliitto 2008). Rullalautailuliiton kuvailu oikeastaan loppuu tähän, koska heidän mukaansa lajia ei voi määritellä sen enempää ja lajia voi lähestyä niin monella tavalla. Temput voivat olla tasaisella alustalla tehtyä teknisiä liikkeitä tai näyttäviä, jopa stunttisuorituksiin verrattavia liikkeitä. Skeittipaikatkaan eivät ole yksiselitteinen käsite, sillä skeitata voi lähes missä tahansa. Rullalautailuliiton mukaan skeittaaminen on haastavaa niin fyysisesti kuin henkisesti. Henkisellä puolella tarkoitetaan omistautumista, jota vaaditaan temppujen opetteluun, koska temppujen oppiminen ja hallitseminen perustuu skeittauksessa lähinnä toistoihin. Skeittaaminen on suhteellisen edullinen harrastus, jonka alkuun pääsee muutamalla kymmenellä eurolla. Päinvastoin kuin oletetaan, skeittaaminen on myös suhteellisen turvallista ja tapaturmien määrä on verrannollinen muihin liikuntaharrastuksiin.

2.1 Skeittauksen historia ja kehitys

Skeittauksen historiasta on kirjoitettu paljon erilaisissa lajioppaissa ja henkilöhistoriikeissa. Tämän tutkimuksen laajuus mahdollistaa vain skeittauksen historian pinnallisen tarkastelun eikä koe syvällisempää tarkastelua tämän tutkimuksen teeman kannalta oleelliseksi. Tästä syystä pyrin avaamaan skeittauksen historiallisia pääpiirteitä ja toistuvia teemoja.

Ian Bordenin (2001, 2,5) mukaan skeittaukselle ei ole olemassa yhtä tarkkaa historiaa vaan se rakentuu usein eri osista ja sen näkökulma sijoittuu usein tekniikan tai temppujen kehi-

tykseen ja maantieteellisesti joko Yhdysvaltoihin tai Iso-Britanniaan. Lajina ja ilmiönä skeittauksen voidaan nähdä kuitenkin olevan globaali, jossa samat teemat nousevat esille harrastetaan lajia missä tahansa. Päälähteenäni on Ian Bordenin (2001) laaja tutkimus skeittauksesta, skeittauksen tiloista sekä skeittareiden suhteesta arkkitehtuuriin. Bordenin tutkimus nojaa vahvasti skeittaukseen liittyviin alkuperäislähteisiin, kuten lehtiin ja elokuviin.

Skeittauksen nähdään syntyneen 1950-luvulla Yhdysvaltojen länsi-rannikolla Kaliforniassa kun ensimmäiset teollisesti valmistetut rullalaudat tulivat myyntiin 1956. Tätä ennen oli ilmestynyt jo satunnaisia, lähinnä lasten valmistamia viritelmiä. Näissä viritelmissä rullaluistimen renkaita kiinnitettiin lautoihin, joihin kiinnitettiin usein käsikahva, kuten potkulaudoissa. Skeittauksen historian alkumetreillä, skeittaus tarkoitti lähinnä mäkien laskemista ja sitä pidettiin surffauksen korvikkeena ilman, että sen ympärille olisi muodostunut omaa kulttuuriaan (Peralta 2001). 1960-luvun alkuvuosina nousi ensimmäinen skeittibuumi, joka nosti skeittauksen amerikkalaisten nuorten tietoisuuteen. Lajin nopea nousu mahdollisti myös skeittaukseen keskittyneiden yritysten, massatuotannon sekä skeittikilpailujen syntymisen. Skeittaus tuli koko kansan tietoisuuteen median avulla kun rullalautoja ja skeittareita näkyi Time-lehden kannessa, elokuvissa ja televisiossa. Noin vuonna 1965 skeittaus oli levinnyt laajasti Yhdysvaltoihin sekä Englannin ja Walesin surffikaupunkeihin. Ensimmäinen buumi kuitenkin laantui jo muutamassa vuodessa ja skeittaus jäi marginaaliharrastukseksi. (Borden 2001, 13-17)

Skeittauksen historialle tyypillisiä ovat lajin suosion aaltoliikkeet, joiden taustalla ovat olleet teknologiset innovaatiot, lajin medianäkyvyys, uusien skeittauksen mahdollistavien tilojen löytäminen tai rakentaminen (Borden 2001, 15-18, 45, 77). Tekniikan kehitys oli osaltaan nostamassa skeittausta jaloilleen 1970-luvun alussa, jota usein pidetäänkin varsinaisen skeittauksen syntymisen rajapyykkinä (vrt. Suomen rullalautailuliitto 2008). Renkaan valmistaminen pehmeämmästä ja paremmin rullavasta uretaaniseoksesta vaikutti osaltaan skeittauksen uuteen nousuun 1970-luvun alussa. Idean takana oli insinööritaustainen surffari ja skeittari (Borden 2001, 18). Vuodesta 1977 eteenpäin skeittarit, joille Kalifornian skeitattavat infrastruktuurin osat, kuten syvät tulvapatot ja tyhjät uima-altaat olivat vain kaukainen haave, alkoivat rakentaa itse puusta erilaisia rampeja ja skeitattavia rakennel-

mia rampppiirustusten myötä, jotka levisivät Yhdysvalloista ympäri maailmaa (Borden 2001, 77). Betonisten, kaupallisten skeittipuistojen eli skeittiparkkien rakentaminen alkoi myös 70-luvun puolessa välissä ja skeittiparkkeja nousi nopeasti ympäri Yhdysvaltoja luoden kokonaan uuden bisneksen, vaikka rakentajilla ei ollut varsinaista tietoa skeittareiden ja lajin tarpeista (Borden 2001, 58-60). Iso-Britannian ensimmäinen kaupallinen skeittiparkki avattiin 1977 ja 1970-luvun loppuun mennessä niitä oli noussut koko läntiseen maailmaan (Borden 2001, 69-72). Skeittauksen nousu pysähtyi kuitenkin jälleen tultaessa 1970-luvun loppuun ja 1980-luvun alussa monet puoli vuosikymmentä sitten rakennetut skeittiparkit suljettiin harrastajamäärien, kustannusten, vakuutusongelmien vuoksi (Borden 2001, 174; Bäckström 2005, 34). 70-luvulla lajin parissa kehittynyt tekniikka ja lajikulttuurin syntyminen ja muutos pitivät lajin kuitenkin voimissaan hiljaisenkin jakson ylitse (Borden 2001, 23).

Tultaessa 80-luvulle skeittausta harrastettiin ainakin jossain määrin joka puolella maailmaa. Skeittaus nousi taas suureksi ilmiöksi Yhdysvalloissa 1980-luvun puolessa välissä. ”Kolmannen aallon” taustalla oli kasvava kiinnostus katuskeittaukseen, jossa temput ja toiminta tapahtui tasaisella alustalla käyttäen hyödyksi kaupunkien rakennettua ympäristöä. (Borden 2001, 23). Skeittilehdet ja -elokuvat, joissa näytettiin kaduilla skeittaamista vaikuttivat sen suosioon maailmanlaajuisesti (Bäckström 2005, 35). Katuskeittaus sai julkisuutta myös populaarikulttuurissa, jonka kautta skeittaus sai uudenlaista näkyvyyttä. Skeittausta näkyi elokuvissa, kuten Takaisin Tulevaisuuteen (1985) ja Poliisiopisto 4 (1987). (Borden 2001, 183.)

1990-luvun alussa skeittaus koki suurimmat muutokset sitten 1970-luvun. Muutaman suuren yrityksen dominoivat markkinat väistyivät ja tilalle tuli paljon pienempiä yrityksiä, jotka alkoivat valmistaa ja markkinoida katu-skeittaukseen tarkoitettuja, pienempiä lautoja, renkaiden ja trukkeja. Skeittaus muuttui tiettyyn tilaan sidotusta ja suorituskeskeisestä lajista joka puolella tapahtuvaksi ja kaikille kuuluvaksi lajiksi. (Borden 2001, 25, 183.) 1990- ja 2000-lukujen skeittaus on sijoittunut hyvin pitkälti kaduille, missä skeittarit käyttävät hyödykseen kaupungin ja oman ympäristönsä elementtejä. Näiden elementtejen, kuten kivetysten, portaiden ja käsikaiteiden ollessa globaaleja, näyttäytyy myös skeittaus hyvin saman-

laisena kaikissa suurkaupungeissa ympäri maailmaa (Borden 2001, 186). Vaikka kaduilla skeittaaminen on hyvin hallitseva skeittauksen muoto, on skeittaukseen nyt enemmän mahdollisia lähestymistapoja kuin koskaan aikaisemmin ja eri tyylejä ja lähestymistapoja skeittaukseen arvostetaan. Kaduilla olevien skeittauksen mahdollistavien paikkojen, eli spottien lisäksi skeittareita on skeittiparkeilla ja erikokoisilla ja muotoisilla skeittirampeilla, jotka kaikki tuovat mukanaan hieman erilaisen lähestymistavan ja omanlaisensa lajikulttuurin osaksi skeittausta. Skeittarit myös rakentavat itse uusia skeittipaikkoja DIY-hengessä (Do It Yourself), luoden yhdessä ja yleensä talkootyöllä uusia, jatkuvasti muuttuvia sosiaalisia tiloja alueille, jotka aikaisemmin saattoivat olla hylättyjä, autioita tai jopa vaarallisia. (Borden 2001, 76.)

Suomessa satunnaisia skeittauksen harrastajia on ollut koko lajin historian ajan, mutta ensimmäinen suurempi aalto tuli Suomeen vasta 80-luvun loppupuolella. Skeittaus näyttäytyi aluksi lähinnä alakulttuurina, jonka ympärille ei löytynyt tukijoita, joiden avulla skeittihalleja ja parkkeja olisi voitu rakentaa. 2000-luvulle tultaessa Suomessa harrastajien ikäprofiilin muuttumisen myötä aktiivisuus ja järjestäytyminen skeittauksen ympärillä on alkanut lisääntyä ja sen myötä myös skeittipaikkoja, kuten halleja, puistoja ja DIY-skeittiparkkeja on ilmaantunut enemmän samalla, kun skeittaus aletaan nähdä harrastuksena muiden joukossa. (Suomen rullalautailuliitto 2008.)

2.2 Skeittaus toimintana ja kulttuurina

Borden (2001, 1) aloittaa laajan tutkimuksensa skeittareiden ja arkkitehtuurin välisestä sidoksesta ja historiasta kuvailemalla skeittauksen perusominaisuuksia paradoksien ja vastakohtaisuuksien kautta. Hänen mukaansa skeittaus ilmenee paikallisesti omilla pienissä tiloissaan, mutta on silti globaalia, miljoonien harrastamaa toimintaa. Skeittaus ei ilmennä mitään tiettyä sanomaa, vaikka siihen liittyy samalla suuri määrä epäsuoria ilmauksia ja tarkoituksenantoja. Skeittausta yritetään usein rajoittaa ohjeilla, tiloilla, säännöillä ja laeilla, mutta lajina se vastaa tällaiseen luomalla uutta ja mukautumalla. Sillä on historia, mutta sen epäyhtenäisyyden vuoksi se keskittyy nykyisyyteen ja tulevaisuuteen. Se tarvitsee välineen (rullalaudan), jonka avulla siitä tulee laji, toimintaa ja kulttuuria. Se vaatii paljon aikaa ja vaivaa, mutta harvoin se antaa takaisin mitään konkreettista, kuten rahaa. Lajina se on näyttävää, visuaalista ja se on paljon esillä mediassa ja mainoksissa, mutta lajin harrastajat eivät välttämättä halua pitäytyä median antamassa kuvassa. Ulospäin skeittaus näyttää usein leikkinä, mutta onkin usein kokonaisvaltainen, vaihtoehtoinen elämäntapa. Myös suomalaiset tutkimukset (Harinen ym. 2006, Tams 2008) päätyvät samansuuntaisiin tuloksiin. Harinen ym. (2006, 69) kuvailevat, että skeittaukseen liittyy eri vastakkainasettelujen kirjo. Tams (2008, 80) tiivistää tutkimuksensa tuloksista, että skeittaria ei enää pystytä kuvailemaan pukeutumisen, tyylin tai musiikkimaun mukaan, vaikka näin on ehkä joskus aikaisemmin ollutkin.

Yksi esimerkki skeittaukseen liittyvistä vastakkaisuuksista ja paradokseista (vrt. Borden 2001, 1) on tilan käyttäminen erilaisin tavoin. Julkisen tilan käyttäminen ja siihen suhtautuminen kertoo, että skeittareilla ei ole yhtä kollektiivista ideaa oikeasta paikasta skeitata. Joku skeittaa skeittaukseen rakennetuilla rampeilla ja skeittiparkeissa (skeittaukseen tarkoitettu alue, jossa erilaisia skeitattavia muotoja, kuten hyppyreititä ja rampeja) ja toinen taas pelkää kaupunkiympäristössä (Harinen ym. 2006, 69). Harisen ym. (2006, 69) mukaan "Skeittaus voikin ilmetä joko standardisoituna urheiluna tai sukupolvikonfliktia metsästäväänä tilakamppailuna". Harinen kollegoineen (2006, 53) tuo esille sen, että skeittiparkkien ja hallien syntyminen on kiinnostava skeittareiden ja ei-skeittareiden kohtaamisympäristö. Vaikka nämä tilat syntyvät usein vastauksena harrastajien toiveisiin, tuovat ne aina mukanaan ei-skeittareiden kontrollia lajiin. Tilat ja niiden ympärille tulleet säännöt muuttavat

toiminnan luonnetta. (Harinen 2006, 53-54.) Tams (2008, 78) teki samanlaisia havaintoja julkisen kaupunkitilan ja skeittiparkkien käyttämisestä ja skeittareiden suhtautumisesta niihin. Skeittausta voidaan tarkastella myös jälkimodernin liikuntakulttuurin näkökulmasta lajina, joka luo itse omaa kulttuuriaan ilman historian aiheuttamaa painolastia tai tarkkoja ohjeistuksia. Sen pääpiirteisiin kuuluu liikunnan lisäksi kokemuksellisuus ja sosiaaliset suhteet ja niiden ymmärtäminen. Skeittauksessa liikkuminen tuodaan pois liikuntasaleista ja kentiltä, lähelle arkisia ja julkisia tai puolijulkisia paikkoja, kuten puistoihin, kaduille tai hylätyille teollisuusalueille. (Eichberg 1998, 122–124.)

Harinen kollegoineen (2006, 39,71 vrt. Borden 2001, 137) korostaa skeittauksen yhteisöllistä puolta, joka tuottaa samalla myös ulkopuolisuutta, me-muut -ajattelua, jonka lähtökohdaksi on ei-skeittareista erottuminen. Tällainen voidaan nähdä tyypillisenä toimintana erilaisille laji - ja alakulttuureille, jollaiseksi skeittauskin lasketaan (Mikola 2003, 33). Harinen ym. (2006, 71) nostavat myös esille näkemyksen alakulttuurista, koska lajiin kuuluu oma tyylinsä, omat määrittelyt autenttisuudesta ja symbolisista järjestelmistä sekä vahva kokemus skeittareista omana tiiviinä ryhmänä, jolla on omia, kollektiivisia ajattelua ja toimintamalleja. Bordenin (2001, 137-150) mukaan skeittarit odottavat tietynlaista suhtautumista esimerkiksi sukupuolisuuteen, etnisyyteen, seksuaalisuuteen ja maskuliinisuuteen. Yhdeksi esimerkiksi voi nostaa maskuliinisuuden ja sen näyttäytymisen. Mikolan (2003, 33) mukaan lautailuidentiteetti on yleensä hyvin maskuliininen, mutta harrastajan pitää erottua muista, ”vääristä” ja yleisistä malleista erottua maskuliinisesti, joten alakulttuuri luo omia tapojaan tuoda esille tällaisia piirteitä. Maskuliinisyys voi näyttäytyä esimerkiksi liioitelluna riskinottona, rivona kielenkäyttönä tai päihteiden käyttönä, joihin myös etsitään valtakulttuurista poikkeavat lähestymistavat. Tamsin (2008, 45) tulokset vahvistavat käsitystä siitä, että skeittariporukka haluaa olla ”yhdessä erilaisia”.

Harisen työryhmän (2006, 70) tutkimuksen mukaan skeittareiden toimimista ja yhteisöllistä tekemistä voidaan kuvailla parhaiten sanalla vapaus. Tams (2008, 68) on löytänyt tähän termin, jolla hän kuvaa skeittareiden harrastusintensiiviteettiä: kruisailu (huoletonta liikkumista laudalla tai hauskanpitoa). Tähän termiin sisältyy niin itse toiminta kuin myös tietynlainen elämänasenne. Myös Harinen kollegoineen (2006, 71) nostaa esille skeittauksessa il-

menevän huolettomuuden ja “elämäniloisen hedonismin”. Näistä voidaan Harisen ym. (2006, 53) mukaan vetää yhteys jälkimodernin yhteiskunnan tyypillisiin ominaisuuksiin, kuten pitkittyneeseen nuoruuteen. Tärkeä osa tätä hauskanpitoa on yhteisöllinen toiminta, joka ulottuu skeittauksen lisäksi myös muille elämän osa-alueille. Maailmanlaajuinen skeittariyhteisö rakentuu pienemmistä rakenteista ja esimerkiksi kansallisista osakulttuureista, joita yhdistää se, että varsinkin “elämäntapaskeittarit” suhtautuvat toisiinsa solidaarisesti ympäri maailmaa. (Borden 2000, 141-142; Mikola 2003, 46-47.) Skeittaus yhdistää luontevasti aktiivisen toiminnan, sosiaaliset kontaktit ja vapaan toimintaympäristön. Motivaation ja motivaatioteorioiden näkökulmasta, nämä lähentelevät SDT-motivaatioteorian (Self-Determination Theory) lähtökohtia jossa motivaation nähdään syntyvän psykologisten perustarpeiden täyttämisestä. Motivaatioteorian kontekstissa näitä ovat henkilökohtainen pysyvyys ja tekeminen, sosiaalinen toiminta ja henkilökohtainen autonomia. (Deci & Ryan 2000, 227.)

2.3 Suomalaisen skeittarin profiili

Suomessa arvioidaan olevan noin 50 000 - 60 000 skeittaria (Suomen Rullalautaliitto 2007). Suomalaisen skeittarin profiilia voidaan tarkastella kahden suhteellisen laajan määrällisen tutkimuksen kautta, jotka toteutettiin verkossa lajin harrastajien foorumeilla. Tutkimuksiin vastasi yhteensä 1709 suomalaista skeittauksen harrastajaa (Harisen ym. tutkimukseen 1235 vastaajaa ja Tamsin tutkimukseen 474 vastaajaa), joista osa on todennäköisesti vastannut molempiin. Harisen ym. (2006, 44) ja Tamsin (2008, 24) mukaan skeittaminen on mitä suurimmassa määrin poikien ja miesten laji. Tutkimuksiin vastanneista vain noin kolme prosenttia oli tyttöjä tai naisia (Harinen 2010). Kansallisen liikuntatutkimuksen (2010, 36) mukaan naispuolisia skeittareita on noin 5% kaikista harrastajista. Tamsin (2008, 33) mukaan molempien tutkimusten tuloksista voidaan päätellä, että skeittareiden keski-ikä on 17 - 18 vuotta ja suurin osa heistä (63.4 %) asuu vanhempiansa kanssa. Harisen ym. (2006, 45) mukaan neljä viidesosaa tutkimukseen vastanneista asui kaupungeissa, joista hieman yli puolet asui yli 40 000 asukkaan paikkakunnilla.

Tamsin (2008) tutkimukseen vastanneista noin 75 % prosenttia oli opiskelijoita tai koulu-laisia, mitä vastaajien keski-ikäkin tukee. Tamsin tutkimukseen vastanneista noin 65 % oli aloittanut skeittauksen 11 - 14-vuotiaana. Skeittaus aloitettiin useimmiten sen vuoksi, että se näytti hienolta tai joku kaveri harrasti sitä jo. Tams (2008, 61) jaotteli harrastajat kolmeen intensiteettiryhmään harrastukseen käytetyn ajan perusteella. Lähes neljännes (24.2 %) vastanneista skeittasi yli 10 tuntia viikossa ja heidät Tams luokitteli ”himoharrastajiksi”. Keskivertoharrastajat skeittasivat 1-3 kertaa viikossa ja heitä oli noin 70 % vastaajista (71%). Kolmas ryhmä, ”satunnaisharrastajat”, käyttivät harrastuksen parissa alle tunnin viikossa ja heidän osuutensa oli alle 5 % (4.9 %) Vastaajista lähes kaikki (90 %) aikoivat skeitata niin kauan kuin pystyvät, mikä kertoo lajin asemasta harrastajien elämässä. Myös Harinen kollegoineen (2006, 51-52) tuo esille skeittauksen merkityksellisyyden tutkittavien elämässä.

Tams (2008, 41) kysyi tutkimuksessaan myös skeittareiden tyylistä ja pukeutumisesta. Lähes puolet (43.5 %) Tamsin tutkimukseen vastanneista ilmoitti, ettei skeittaus vaikuta heidän pukeutumiseensa. Noin kolmannes käytti skeittimerkkien vaatteita, mutta vain noin joka kymmenes ilmoitti ottavansa mallia skeittaukseen liittyviltä esikuviltaan. Tams pohtii tämän johtuvan pukeutumisen merkityksen muuttumisesta skeittauksessa tai kaupallistumisesta jonka vuoksi skeittaukseen liittyviä merkkejä, vaatteita tai viestejä voi käyttää kuka tahansa. Harinen ym. (2006, 58) tarkastelevat myös jossain määrin kaupallistumista ja alakulttuurin tuotteistamista. Harinen ym. tuovat esille myös skeittauksen ”sisäpiirimäisen” ominaisuuden, mutta ei yhdistä sitä kaupallistumisen vastareaktioon kuten Tams. Harisen ym. tarkastelussa koskien skeittareiden pukeutumistyyliä ja ”aitoutta”, merkittävin ja tutkijoita yllättänyt tulos oli se, että mitään tiettyä tyyliä ja ”aitoutta” ei ollut.

Tams (2008, 43-45) kysyi tutkimuksessaan myös skeittareiden muista harrastuksista. Vastanneista 80 prosenttia oli harrastanut jotain urheilulajia, jota ei enää harrastanut. Usein (61.9 %) lopettamiseen liittyi kiinnostuksen lopahtaminen, mutta usein (30.8 %) myös rullalautailun aloittaminen. Tamsin mukaan tästä voidaan päätellä, että skeittaus vie harrastajia pois ”perinteisemmiltä” urheilulajeilta. Harisen työryhmän (2006, 48) mukaan noin kolmannes vastanneista ilmoitti harrastavansa lumilautailua tai laskettelua, josta uskon lumi-

lautailun osuuden olevan huomattavasti suurempi, vaikka Harisen työryhmä ei tätä erotte-
lua tehnyt.

Harisen ym. (2006, 70) mukaan skeittauksen vahvaa kulttuurista piirrettä ilmentää se, että taiteen (valokuvaus, maalaus, musiikin tekeminen) merkitys skeittareiden elämässä on koh-
talaisen suuri. Tams (2008, 44) tuo myös esiin kuvaamisen ja skeittauksen vahvan siteen ja paneutuu syvemmin kuvaamisen merkitykseen tutkimuksessaan. Hänen mukaansa puolet lajin harrastajista omistaa jonkinlaisen kameran. Noin 70 % tutkimukseen vastanneista oli kuvannut skeittausta videolle tai ottanut siitä valokuvia. Tams (2008, 45) analysoi vastauk-
sien perusteella kuvaamisen olevan tärkeä ja arvostettu asia skeittareiden keskuudessa, kos-
ka vastaajat mainitsivat kaikki pienetkin skeittielokuvan tekemiseen osallistumisen tavat. Lähes kolme neljästä oli ollut skeittielokuvan tekemisessä mukana joko skeittaamassa, ku-
vaamassa tai editoimassa.

Tamsin (2008, 46) tutkimuksesta selviää myös, että vaikka vastaajista noin kolmannes ker-
toi vanhempien kokevan harrastuksen vaaralliseksi, 84.4 % vastaajista ilmoitti, että heidän huoltajansa tukevat heitä harrastuksessaan niin myönteisen asenteen kuin taloudellisen tuen tasolla. Harisen työryhmä (2006, 46) selvitti tutkimuksessaan myös skeittareiden sosioeko-
nomisia taustoja ja havaitsi, että suhteessa skeittareiden vanhemmat ovat hieman keskiar-
voa korkeammin koulutettuja kuin väestössä keskimäärin.

3. Kasvatukselliset näkökulmat ja skeittaus

Tässä luvussa tarkastelen kasvatuksellisia näkökulmia, jotka liittyvät skeittaukseen ja sen kulttuuriin. Nostan esiin yleisiä näkemyksiä arvoista, niiden synnystä ja roolista kasvatuskentässä. Näkökulmia kasvatukseen avaan modernin ja postmodernin kasvatuskäsityksen kautta. Lähtökohtana postmodernin ja modernin tarkastelulle kuvaan aikaisemmin esiin tulleita Bordenin (2001, 1) näkemyksiä skeittauksen paradokseista. Tarkastelen myös sitä, kuka oikeastaan on kasvattaja ja millainen on ohjattujen harrastusten kasvatuksellinen rooli. Lopuksi kuvaan kasvatuksen sosiokulttuurista näkökulmaa ja kasvatuksen tilannesidonnaisuutta.

3.1 Arvojen suhde kasvatukseen

Arvot nähdään yleisesti tärkeänä osana kasvatusta sekä ihmisten henkilökohtaista kasvatuskäsitystä ja -filosofiaa. Arvoiksi voidaan laskea mikä tahansa tiedostettu asenne tai toimintatapa, jonka yksilö ajattelee olevan yleistä hyvää edistävä, yleinen ajattelu- ja toimintatapa, jonka perusteella ihminen tarkastelee maailmaa ja tekee ratkaisuja (Hall 2009, 112). Suhonen (2007, 26) näkee arvojen olevan ihmisten ja yhteisöjen hallitsevia käsityksiä yksilöiden yhteiskunnan ja koko ihmiskunnan tärkeistä päämääristä, kuten visioita hyvästä elämästä, hyvästä yhteiskunnasta ja hyvästä maailmasta.

Arvotutkimuksessa usein esiin tuleva teema koskee sitä, miten ja miksi arvot syntyvät. Arvojen nähdään syntyvän yksilöiden toimintaympäristöissä, joissa tiettyjä arvoja pidetään yllä ja niihin sosiaalistetaan (Suhonen 2007, 29). Toimintaympäristöistä sekä arvojen syntyyn vaikuttavista tekijöistä Hall (2009, 113) nostaa esiin seuraavat neljä: 1) perheeseen liittyvät tekijät, kuten kasvatustyyli ja vanhempien koulutus, 2) kulttuurilliset tekijät, kuten kieli ja sijainti, sukupuoli, ikäryhmä sekä historiallinen sijoittuminen, 3) tärkeät läheiset, kuten ystävät ja vertaisryhmät, opettajat ja työnantajat sekä 4) henkilökohtaiset kokemukset ja kehitys.

Arvot nousevat usein osaksi kasvatustieteellistä keskustelua, eikä ihme sillä niillä nähdään olevan voimakas vaikutus ihmisen toimintatapoihin ja ajatteluun. Arvot, normit ja aatteet toimivat usein lähtökohdaksi kasvatustieteelliselle tutkimukselle ja ne nostetaan keskiöön etenkin silloin kun tarkastellaan kasvatuksen päämääriä, kasvattajien rooleja ja velvollisuuksia, lasten oikeuksia tai oikeaa ja väärää. (Rinne, Kivirauma, Lehtinen 2004, 80.) Kasvatuksen ja arvojen suhdetta kuvaa hyvin niiden vahva rooli suomalaisessa perusopetuksen opetussuunnitelmassa. Perusopetuksen opetussuunnitelmaan on kirjattu ne arvot, johon perusopetus pohjaa. Tällaisia arvoja on muun muassa ihmisoikeudet, tasa-arvo, demokratia, luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön elinkelpoisuuden säilyttäminen sekä monikulttuurisuuden hyväksyminen, yhteisöllisyys, vastuullisuus sekä yksilön oikeuksien ja vapauksien kunnioittaminen. (Opetushallitus 2004, 14.) Hall (2009, 118) tarkastelee tarkemmin vanhempien roolia arvojen eteenpäinviemisessä. Hänen mukaansa vanhempien toimintaan kuuluu usein, se, että mitä vanhemmaksi lapsi kasvaa, sitä enemmän hänelle annetaan liikkumatilaa löytää omia arvojaan ja arvostuksiaan. Arvomuuutos on myös usein nopeinta nuoruusiässä (Juu-järvi, Myyry & Pessa 2007, 35-36).

3.2 Modernit ja postmodernit näkökulmat kasvatukseen

Bauman (2002) on modernia ja postmodernia yhteiskuntaa tarkastelevissa kirjoituksissaan kuvannut modernin maailman olevan tilassa, jossa tiedostetaan se, että täydellistä tietoa ja täydellisyyttä ei pysty saavuttamaan, vaikka tieto täydellisestä on olemassa. Modernissa maailmassa voi muutos tapahtua minä hetkenä hyvänsä kohti jotain parempaa. Toinen merkittävä tekijä modernissa maailmassa on yksilöiden roolien muuttuminen. Tehtävät ja velvollisuudet on jätetty yksilöiden tehtäväksi, vaikka ne aikaisemmin miellettiin yhteiskunnan yhteisiksi tehtäviksi. (Bauman 2002, 39, 40.) Baumanin (1996) mukaan postmodernia maailmaan luonnehtii taas mielentila tai jopa pakkomielle, joka antaa luvan tehdä, mitä mieleen juolahtaa, vaihtaa mielipidettä tai pitää useita mielipiteitä samaan aikaan. Se voi esimerkiksi tarkoittaa kuluttamisen olevan elämäntarkoitus, mutta samalla se voi nähdä kuluttamisen ainoana asiana joka ihmistä kahlitsee. Bauman näkee postmodernin ilkkuvan ja irvailevan kaikelle sille täydellisyydelle ja järjestykselle, jota moderni maailma pyrki lähestymään. Postmoderni maailma on jatkuvassa muutoksessa ja itsereflektiossa. Postmo-

dernissa maailmassa ei tarvitse asettua minkään puolelle tai mitään vastaan. (Bauman 1996, 21-22.) Bauman (1996, 23) tiivistää postmodernin olevan oikeutettu ja luonteva jatkumo modernille maailmankatsomukselle, eikä näe sitä vain kielteisessä valossa kuten joskus tehdään.

Värrin (2004, 20) mukaan kasvatusta on aina aikaan ja paikkaan sidottua ja se edellyttää kasvattajalta visiota kasvatustilanteen tarkoituksista tai päämääristä. Värrin (2004, 21) toteaa, että “kasvattajan päämäärät eivät kuitenkaan saa olla ristiriidassa hyvän elämän ja itseksi tulemisen ideaalien kanssa”. Hän tuo esille sen, että kasvattajan käsitys ja näkemys hyvästä elämästä on tärkeintä, jotta kasvatusta olisi mahdollista ja eettisesti perusteltua. Itseksi tulemisen ideaalia Värrin käsittelee vastakohtaisuuden kautta ja hänen mukaansa oikea suunta kasvatukselle on sotilaskoulutuksen vastakohta. Kasvatusta tehtävä on Värrin (2004, 24, 26) mukaan hyvän elämän lisäksi itsetietoisuuden, vastuun, oikeudenmukaisuuden ja kasvatettavan kykyjen kehittyminen. Värrin (2004, 13) katsoo, että tällaisiin kasvatustavoitteisiin voidaan päästä vain dialogisen kasvatussuhteen kautta. Dialogisen kasvatussuhteen voidaan nähdä olevan nuorten ja aikuisten keskuudessa keskustelemaa, aikaan ja paikkaan sidottua toimintaa, jossa toisella osapuolella on kuitenkin aina tietty kasvatuksellinen tavoite, mutta pyrkimys tasavertaiseen suhteeseen (Värrin 2004, 156 - 159). Tällainen kasvatusta nähdään usein myös projektituotoisena, tavoitteellisena prosessina, jossa aikuinen on kasvatusta tavoitteiden ja tulevaisuuden-näkymien rakentaja. Kuten dialogisessa kasvatustavossa, myös projektituotoisessa kasvatustavossa on kasvattajalla selvillä toiminnan suunta ja tavoitteet, joiden toteutumista peilataan kehittymiseen ja onnistumiseen. (Alasuutari 2006, 75-76.) Dialogiseen kasvatustavotukseenkin liittyy väistämättä valtasuhteita ja osapuolia, ja mahdollisimman lähelle dialogista kasvatustavotusta päästään, kun kasvattaja tiedostaa valtasuhteiden olemassaolon (Suoranta 1994, 53).

Lapinojan (2006, 133, 134) mukaan esimerkiksi yllä kuvatut kasvatustavoitteet nojautuvat normatiiviseen kasvatustavotukseen, jossa tiedossa on määritelmä siitä, mitä hyvä kasvatusta on ja mihin arvopäämääriin kasvatustavotuksella tulee pyrkiä. Tästä lähtökohdasta kumpuaa moderni kasvatustavotologia, jonka tavoitteena on kasvattaa ihmistä tiettyyn eettisivistykselliseen suuntaan. Monien nykyisten kasvatustavotelmien ja -teorioiden mukai-

nen kasvatus perustuu edelleen moderniin kasvatusideologiaan, vaikka postmodernit käsitykset ovat vallanneet kasvatusalaa ja ihmisten elämää. Lapinoja (2006, 134) toteaa, että “Kasvatukseen yhdistettynä normatiivisuus ja vaikuttavuus ymmärretään postmodernina aikana mahdollisimman epämuodikkaaksi yhdistelmäksi.” Lapinoja (2006, 137) kuvailee ehkä hieman kärjistäen postmodernin ihmisen tavoitteena olevan ”mahdollisimman suuri autonomia, halu kasvaa ja kehittyä mahdollisimman yksin ja mahdollisimman vapaasti ilman elämää ohjaavia normeja”. Lapinoja (2006, 7) pyrkii tekemään normatiivisen ja postmodernin kasvatuskäsityksen synteesiä ja kannustaa kasvatuksen ympärillä olevia ihmisiä etsimään tietoa oikeasta ja hyvästä kriittisessä hengessä. Suoranta (1994, 54) tekee vastaavaa synteesiä, mutta katsoo, että valmiiden ratkaisujen tarjoaminen ja paremmin tietämisen aika on kasvatuksessa ohi. Kasvattajan rooliin kuuluu hänen mukaansa tukeminen, auttaminen ja innostaminen, kohti kasvatettavan omaa itsereflektiota, jossa hän pystyy arvottamaan ja pohtimaan omaa oppimistaan ja omia kokemuksiaan. Postmodernissa maailmassa kukaan muu ei voi valtahaluistaan huolimatta toimia aitona auktoriteettina toiselle. (Suoranta 1994, 55.)

Kun ajatellaan skeittauksen peruspiirteitä ja Tamsin (2008) esiin nostamaa ”yhdessä erilaisia” -teemaa, voitaisiin skeittauksen ajatella olevan hyvin postmodernit piirteet täyttävä laji, joka irvailee vanhalle ja pysyvälle ja on valmis muuttumaan jatkuvasti ja myös pyrkii siihen. Skeittauksessa toimijana on tietynlainen porukka, sisäpiiri, johon skeittari kokee kuuluvansa. Tämä sisäpiiri ei kuitenkaan halua omaksua asioita ulkopuolelta vaan sijoittua maailmaan postmodernissa hengessä. Ulospäin postmodernit piirteet täyttävä sisäpiiri sisältää kuitenkin tiettyjä moderniin maailmaan ja moderniin kasvatuskäsitykseen liittyviä ihanteita, määritelmiä ja ideologioita. Skeittaus kulttuurina luo itse synteessin modernien ja postmodernien ihanteiden välille.

3.3 Kuka kasvattaa?

Tässä tutkimuksessa lähestytään kasvatusta subjektiivisesta suunnasta. Lähtökohtana on, että jos ihminen kokee olevansa kasvattaja ja haluavansa vaikuttaa ympärillä oleviin nuorempiin ihmisiin, on hän silloin kasvattaja. Vaikka avaankin kasvatusvastuun lähtökohtia,

tutkimuksessa taka-alalle jäävät juridiset kysymykset, jotka koskettavat kasvatukseen liittyviä vastuuasioita. Tulevana kasvatusalan ammattilaisena koen, että kasvatusta ilmenee kaikessa ihmisten välisessä toiminnassa ja yksilöiden kohdalla kasvatusvastuussa on usein enemmän kyse asian tiedostamisesta kuin tietoisesta valinnasta. Myös Suoranta (1994) näkee kasvatuksen muutostekijöinä kenet tahansa, vaikka usein keskitetäänkin huomio opettajiin ja vanhempiin.

Perusopetuksen opetussuunnitelman (Opetushallitus 2005) mukaan vastuu kasvatuksesta on ensisijaisesti lasten ja nuorten vanhemmilla. Vanhemmat ja huoltajat myös kokevat edelleen päävastuun lapsen kasvatuksesta olevan heillä, mikä käy ilmi opinnäytetöiden tuloksista (Heikkilä, 2007, 71; Hakala, Järvinen & Torikka 2000, 87).

Värrin (2004, 103-104) mukaan vanhemman ja lapsen välisen suhteen syntymiseen vaikuttavat monet asiat aina biologisesta, juridiseen ja sosiologiseen näkökulmaan. Hän tuo esille lapsen ja vanhemman välisen suhteen perustan hahmottamisen ongelmallisuuden ja tiivistää sen perustaksi “maanalaisen dialogisuuden”. Tämä pysyy samanlaisena, vaikka tunteet ja tilanteet muuttuisivat ja se vaikuttaa suhteeseen vaikka sitä ei tiedostettaisikaan. Värrin (2004, 102-107) kuvailee vanhemman ja lapsen välistä suhdetta termillä välitön kasvatusvastuu, joka on huolenpitoa, ja elinehtojen turvaamista. Välitön kasvatusvastuu muuttaa muotoaan saaden lapsen kasvaessa enemmän henkisiä elementtejä, jotka näyttäytyvät lapsen kehitymis- ja toimintamahdollisuuksien turvaamisena sekä sosiaalistumisen ja kehittymismahdollisuuksien avaamisena (Värrin 2004, 112-117). Hakalan (2000, 46-47) mukaan vanhemmat kokevat tärkeimmiksi sisällöiksi omassa kasvatusvastuussaan rehellisyyden, auttamisen ja terveisiin elämäntapoihin ohjaamisen, sääntöjen asettamisen ja hyviin tapoihin kasvattamisen. Hakalan tutkimuksessa lähes kaikki vastaajat ilmoittivat nämä osaksi kasvatusvastuutaan, joten niiden voidaan ajatella olevan aikaan ja paikkaan sitomattomia, yleisiä kasvatusvastuun osa-alueita. Vaikka vanhemmilla tuntuu olevan yleisiä käsityksiä kasvatuksellisista arvoistaan, itse kasvatukseen on niin monia näkökulmia, että yhtenäistä kasvatuskäsitystä on vaikea löytää (Hoikkala 1993, 49).

3.4 Kasvatuksen ja kasvattajien rooli harrastuksissa ja seuratoiminnassa

Hakala (2000, 91) tuo opinnäytetyössään esille sen, että lasta kasvattavat myös lapsen opettajat, isovanhemmat, sisarukset ja harrastuksenohjaajat. Myös Värri (2004, 132) pohtii kasvatusvastuun merkitystä suhteessa harrastuksiin ja vapaa-ajan aktiviteetteihin. Värriin lähtökohtana on, että vanhemmat tekevät kasvatuksellisia valintoja harkitessaan lapsen harrastusvaihtoehtoja, viedessään lapsen harrastamaan tai hyväksyessään harrastuksen aloittamisen. Värriin (2004, 133) mukaan vanhempien kasvatusvastuuseen kuuluu, että he eivät ole vain lapsen kasvun sivustaseuraajia, vaan he tuovat lapselle ja nuorelle erilaisia olennaisia näkemyksiä maailmasta ja arvoista. Kuten aikaisemmin tuli ilmi, Värriin ajatukset (2004, 20) nojaavat moderniin kasvatuskäsitykseen ja siihen, että vanhemmilla tulee olla käsitys hyvästä elämästä pohtiessaan harrastusvaihtoehtoja. Kiinnostavia kasvatuksellisia kysymyksiä ovat, miksi tietty harrastus on valittu ja kuka sen on valinnut sekä millaisia ja kenen arvoja ja ihanteita harrastus edistää. Värri (2004, 134) tuo esille sen, että vanhempien olisi tärkeä pohtia saako harrastus aikaan sitä hyvää mitä odotettiin ja ovatko harrastuksen mukana tulevat ihanteet, niitä joita he lapselleen ja hänen tulevaisuudelleen toivovat.

Puhakainen (2001, 50-51) pohtii lasten liikuntaharrastuksen suhdetta kasvatukseen ja toteaa kriittisesti, että pahimmillaan lapsia pidetään vain materiaalina urheilujärjestelmälle, jota aikuiset pyörittävät. Puhakainen arvioi tilanteen kuitenkin parantuneen ja toteaa, että yhä useammin harrastusten pariin ohjaavat vanhemmat haluavat saada tietoa seurojen ja järjestöjen kasvatusperiaatteista ja liikuntaan liittyvistä tavoitteista. Vanhemmat haluavat tietää ryhtyvätkö lapset harrastuksen myötä ”suorittamaan” urheilua, vai nähdäänkö liikunta laajemmin osana lapsen ja nuoren elämää. (Puhakainen 2001, 55.) Värriin (2004, 132) mukaan harrastustoiminnan parhaat puolet tulevat esille silloin, kun lapsi harrastaa ensisijaisesti omasta tahdostaan ja innostuksestaan. Tämä on varmin merkki siitä, että lapsen hyvä toteutuu harrastuksessa.

Vuosina 2009-2010 toteutetun Kansallisen liikuntatutkimuksen (2010, 5, 21) mukaan seuratoiminnassa oli Suomessa mukana 430 000 lasta ja nuorta, mikä on noin puolet kaikista liikuntaa harrastavista lapsista ja nuorista. Näistä noin 70 % oli osallistunut kilpailutoimintaan tutkimuksessa huomioidun vuoden aikana. Kosken (2007, 308) mukaan kilpaurheilu

on saanut länsimaisessa liikuntakulttuurissa valta-aseman 1900-luvulla. Kosken mukaan urheiluseurojen toiminnassa on nähtävissä ennätysten ja voittamisen korostuminen, mikä heijastaa faustista, elämän kaikkiin osa-alueisiin vaikuttavaa yksilölähtöistä länsimaista kulttuuria. Tavoitteellisemman ja sitovamman harrastamisen taustalla on tietämys lasten kehitysvaiheista ja herkkyyskausista, joiden avulla pystytään keskittymään nopeampaan kehittymiseen. Kosken (2007, 315) mukaan seuratoiminta ei ole pystynyt tarpeeksi hyvin vastaamaan lasten ja nuorten tarpeisiin tarpeeksi laajasti. Suuri osa lapsista ja nuorista haluaisi liikunnan tarjoavan mukavan, kehittävä ja sosiaalisen ympäristön, johon pääsemiseksi kilpailu ei voi olla itsetarkoitus. Kosken näkökulmaa vahvistaa se, että lapsista ja nuorista, jotka eivät vielä ole mukana urheiluseuratoiminnassa, enemmän kuin kaksi viidestä haluaisi olla siinä mukana, mutta he haluaisivat harjoitella keskimäärin 1-2 kertaa viikossa. Urheiluseuroissa harjoitellaan kuitenkin enemmän kuin potentiaaliset harrastajat haluaisivat harjoitella. (Kansallinen liikuntatutkimus 2010, 23, 26.) Toisaalta kaikki nuoret eivät lähtökohtaisestikaan halua osallistua kilpailua ja paremmuutta korostaviin harrastuksiin. Vaihtoehtona näille nuorille ja monelle muullekin voi olla uuteen urheilukulttuuriin kuuluvat lajit, joihin skeittauskin luontevasti luetaan. Uusi urheilukulttuuri korostaa hauskuutta, yhdessä toimimista ja tyyliä. (Piispa 2013, 13.)

Eräänä esteenä useampien lasten ja nuorten tavoittamiseksi liikuntaa sisältävän harrastuksen pariin voi edellä kuvatun perusteella olla seuratoiminnan kilpailuhenkisyys, harrastamisen intensiteetti tai rennompien harrastusympäristöjen puute. Palloliiton nuorisopäällikkö Marko Viitanen toteaa Helsingin Sanomien artikkelissa (Savolainen 2013), että vähemmän kilpailuhenkisiä harrastusympäristöjä pitäisi olla enemmän ja lisää, että kilpailuhenkisyyden sijasta tarvittaisiin myös valmentajia, joilla on nuorisokasvattajan asenne. Kosken mukaan (2007, 306) pääpaino valmentajien ja seuraohjaajien koulutuksessa on edelleen siinä, kuinka lapsesta ja nuoresta tulee parempi urheilija. Yhä enemmän kuitenkin nousee esille myös yleisiä kasvatukseen liittyviä teemoja, kuten käytöstavat, toisten huomioiminen, myönteinen elämänasenne, täsmällisyys, tasapuolisuus, itsenäistyminen, omatoimisuus, vastuuntunto ja terveet elämäntavat. Nuori Suomi ry. vaikuttaa myös aktiivisesti organisoituun liikuntaan ja sen ohjaukseen ja pitää pääperiaatteinaan tasapuolisuutta, lasten- ja nuorten ehdoilla toimimista sekä heidän hyvinvointinsa ja kasvun tukemista. (Koski 2007, 306-

308.) Koski (2007, 311) tuo esille sen, että suuri osa urheiluharrastukseen käytetystä ajasta kuluu lajissa kehittymiseen ja fyysisten ominaisuuksien kehittämiseen, mutta seurojen toimintaan liittyvät myös yleiset kasvatukselliset teemat. Varsinkin erilaiset matkat ja leirit sisältävät kasvatuksellisia teemoja ja ohjaajien esimerkki näkyy kasvatuskulmasta tarkastellen selkeämmin tällaisissa ympäristöissä. Esikuvina toimivien vanhempien harrastajien toiminnan ja mallin kautta nuoret samaistuvat tietyn lajin harrastajiksi. (Koski 2007, 311.) Mielenkiintoista on, että uuden liikuntakulttuurin lajeissa, kuten skeittauksessa, itse fyysinen toiminta on usein sivuroolissa ja pääosassa ovat juuri Kosken nostamat kasvamiineseen vaikuttavat rennommat vuorovaikutustilanteet.

3.5 Informaali oppiminen ja oppimisen tilannesidonnaisuus

Kasvatuksen nähdään yleensä tähtäävän jonkinlaiseen vaikuttamiseen. Vaikuttaminen voi koskea ajattelumalleja, toimintaa, tiedollisia ominaisuuksia, mutta kasvatettavan näkökulmasta nämä kaikki sisältävät uuden oppimista ja sisäistämistä. Osa oppimisesta tapahtuu koulun ulkopuolella, ympäristöissä, joissa ei useinkaan ajatella olevan varsinaisia kasvatuksellisia päämääriä. Informaalin oppimisen näkökulmasta tarkasteltuna oppiminen on “elämyksellistä ja tilannesidonnaista toimintaa, jota tapahtuu koulussa, työelämässä, perheen piirissä, harrastusten ja viihteen parissa sekä ylipäätään ihmisten arjessa.” (Nyyssölä, 2002, 9). Seuraavassa tarkastellaan informaalin oppimisen ja tilannesidonnaisuuden näkökulmia oppimiseen.

Informaali oppiminen. Oppiminen on usein jaoteltu formaaliin-, nonformaaliin- ja informaaliin oppimiseen. Formaaliin oppimisella tarkoitetaan tutkintoon tähtäävää, virallista ja suunnitelmallista sekä arvioitavaa oppimista. *Nonformaaliin* oppimisella tarkoitetaan myös virallista, järjestettyä koulutusta, mutta se ei kuulu viralliseen koulutusjärjestelmään (esim. ei-tutkintoon johtava aikuiskoulutus). *Informaali* oppiminen taas on arjessa tapahtuvaa oppimista, joka voi olla tarkoituksellista, mutta tapahtuu usein vahingossa, huomaamatta tai yllättävissä tilanteissa, kuten harrastuksissa ja ihmisten kohtaamisissa. Informaalia oppimista kutsutaan tämän vuoksi myös termillä arkioppiminen. (Nyyssölä 2002, 5.) Näiden oppimistilanteiden tasapaino koulutusmuodoissa niin ajankäytöllisesti kuin tavoitteellises-

tikin, oppijan pitäminen päätöksenteon keskiössä sekä motivaatio ja itseohjautuvuus muodostavat OECD:n elinikäisen oppimisen neljä peruspiirrettä (OECD 2001a, 11). Nyssölän (2002, 3, 10) mukaan OECD ja Euroopan Unioni ovat olleet 2000-luvun alusta alkaen aktiivisia nostamaan esiin nonformaalin ja informaalin oppimisen tunnustamista oppimisen kentällä. Suomessakin on otettu näiden oppimisen muotojen merkitys koulutuspoliittiselle asialistalle.

Informaalin oppimisen pioneeri Jay Cross (2012) havainnollistaa informaalin oppimisen ja sosiaalisen toiminnan suhdetta videoblogissaan kulkuneuvoesimerkillä. Formaalin oppimisen hän näkee olevan kuin bussi, joka vie ihmisiä pisteestä A pisteeseen B, ilman henkilökohtaisten ominaisuuksien tai tarpeiden huomioimista, vaan tärkeää on kuljettaa iso joukko tiettyyn paikkaan. Informaali oppiminen on sen sijaan kuin pyöräilyä, jossa valitaan itse omat reitit, tavoitteet, nopeus ja päämäärät omien tarpeiden mukaan ja pysähdytään ravintolaan, jos tulee nälkä. Ongelmia kohdatessaan pyöräilijän on mahdollista auttaa toista pyöräilijää. Auttaminen ja tukeminen ovat selkeä osa informaaleja tilanteita ja ympäristöjä, kuten harrastuksia, työpaikkakulttuuria ja kaikkea ihmisten välistä normaalia kanssakäymistä (Cross 2012).

Säljö (2000, 45) kuvailee ihmisten kohtaamisten ja keskustelun olevan osa inhimillistä toimintaa, joka myös mahdollistaa oppimisen ja tietojen jakamisen, vaikka se ei olisi tavoitteena tai edes tiedostettua. Säljö (2000, 11,45) tiivistää, että sosiokulttuurisen näkökulman mukaan jokainen arkipäiväinenkin keskustelu, toiminta ja tapahtuma sisältää sen mahdollisuuden, että ihmiset tai ryhmät oppivat ja omaksuvat jotain, mitä he käyttävät hyväkseen tulevaisissa tilanteissa. Ihminen ei voi välttää oppimista, vaan kysymys on pikemminkin siitä, mitä ihminen oppii erilaisissa tilanteissa.

Oppimisen tilannesidonnaisuus (situated learning) on Laven ja Wengerin (1991, 33) mukaan lähtökohta ja näkökulma oppimiseen, sillä oppiminen liittyy aina tilanteeseen ja sen kontekstiin. Tilannesidonnainen oppiminen tarkastelee toimintaa ja siihen liittyvää kokonaisvaltaista oppimista, joka parhaimmillaan Laven ja Wengerin mukaan on sitä, että “yksilö oppii maailmassa ja vuorovaikutuksessa maailman kanssa”. Lave ja Wenger (1991, 29,

33) antavat painoa yksilön toiminnalle ja osallistumiselle toiminnallisissa yhteisöissä (community of practice), joissa oppiminen ja kehittyminen antavat mahdollisuuden toimia yhteisön kokonaisvaltaisena jäsenenä. Oppimisen tilannesidonnaisuuden näkökulmasta toimintaan osallistuminen on siis oppimista. Laven ja Wengnerin (1991) näkökulmaan sisältyy myös ryhmien ja niissä toimivien yksilöiden oppimisen ja kehittymisen tarkastelu aloitteilijasta kohti ryhmän täysvaltaista jäsenyyttä. Usein toiminnallisissa yhteisöissä, kuten harrastuksissa ei ole varsinaista tiedollista hierarkiaa, eikä tiettyä reittiä tietojen ja taitojen hankkimiseen. Sen sijaan itse toiminta sisältää väistämätöntä muutosta kohti kokonaisvaltaisempaa ja kypsempää ymmärrystä ryhmän toiminnasta ja piirteistä. Tämän voidaan ajatella olevan “ymmärrystä tilannesidonnaisen oppimisen kautta”.

Light ja Nash (2006, 89-91) ovat hyödyntäneet Laven ja Wengnerin tilannesidonnaisen oppimisen näkökulmaa tutkiessaan Australiassa toimivia surffiklubeja ja -kouluja, joiden toimintaan osallistuu vuosittain tuhansia lapsia ja nuoria. Tavoitteena heillä oli selvittää osallistujien kokemuksia klubien toiminnasta, merkityksistä ja niiden toiminnallisesta ilmapii-ristä. Tutkimus osoitti, että surffiklubien toiminnan kautta syntynyt oppiminen muodosti jatkuvan sosiaalisen ja fyysisen prosessin. Vaikka tutkittavat oppivatkin uusia fyysisistä taitoja, he oppivat myös paljon elämässä tarvittavia taitoa, kuten sosiaalista kanssakäymistä, vastuunottamista ja organisointia. Näiden taitojen merkitys nähtiin usein suurempana tutkittavien aikuisuutta ajatellen, kuin esimerkiksi koulun tai muiden harrastusten tarjoamat taidot ja oppisisällöt. Tutkimuksessa kävi myös ilmi, että klubit tarjoavat tietynlaista sosiaalista jatkuvuutta ja kuuluvuuden tunnetta, jota kouluissa ei yleensä ole. Tutkimus nosti esille surffiklubien ja muiden koulun ulkopuolella toimivien toiminnallisten yhteisöjen merkityksen lasten ja nuorten kasvamisessa sekä elämänmittaisessa oppimisessa. Lightin ja Nashin (2006, 89-91) mukaan toiminnalliset yhteisöt voivat tarjota arvokkaita oppisisältöjä, joihin koulu ei välttämättä yllä. He ehdottavatkin, että tällaisten yhteisöjen merkitystä tulisi tutkia oppimisen näkökulmasta, vaikka ne ovat aikaisemmin jääneet taka-alalle. Surffiklubien ollessa informaaleja oppimisympäristöjä, voidaan niiden ajatella olevan myös osa lasten ja nuorten kasvuprosessia, johon harrastusten ja yhteisöjen lisäksi vaikuttavat myös perhe ja koulu.

Tunnetussa yhteistyömallissaan Epstein (2009, 7-15) pitää ytimenä lapsista ja nuorista välittämistä sekä kasvatukseen ja elämään liittyvien arvojen, ideoiden ja visioiden jakamista kolmen osapuolen, koulun, kodin ja yhteiskunnan, kesken. Epsteinin (2009, 11) mukaan käytännön ongelmana yhteistyömallissa on usein se, että eri sektorit rajaavat omat tehtävänsä ja huolehtiessaan niistä, ne jättävät toiset puolet toisten hoidettavaksi. Koulutus tapahtuu usein koulussa, kasvatusta kotona ja vapaa-aika yhteisöissä, vaikka tärkeää olisi, että näillä olisi risteämiskohtia ja vastuuta ja välittämistä jaettaisiin alueista huolimatta. Epstein (2009, 11) kuvaa yhteistyömallin periaatteiden toteutuvan esimerkiksi silloin, kun lapsi kokee, että hän saa tukea ja hänestä välitetään aidosti muuallakin kuin kotona tai kun yksilö kokee jonkin ryhmän olevan "kuin perhe". Informaalit oppimisympäristöt, kuten aikaisemmin mainitut surffiklubit, mahdollistavat parhaimmillaan sosiaalisen ympäristön syntymisen, joka voi tuntua kuin toiselta kodilta (Light & Nashin 2006, 83). Vaikka Epsteinin (2009, 15) lähestymistapa yhteistyöhön on melko kattava, ja sen toteutus voi tuntua vaativalta, on sen tarkoitus pohjimmiltaan lasten ja nuorten kokonaisvaltainen tukeminen, eikä esimerkiksi kouluarvosanojen parantaminen. Siitä huolimatta, että informaaleja oppimisympäristöjä, esimerkiksi skeittausta voi olla vaikea ottaa mukaan toiminnalliseen yhteistyöhön sen alakulttuuristatuksen vuoksi, olisi kuitenkin hyvä pohtia tällaisten ympäristöjen olemassaoloa. Lisäksi olisi hyvä tarkastella sitä, millaisia ominaisuuksia tällaiset oppimisympäristöt tarjoavat lapsille ja nuorille ja olisiko harrastuksia ylipäättään mahdollista ottaa voimakkaammin mukaan kasvatussyhteistyöhön.

4. Tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää skeittauksen ja kasvatuksen suhdetta skeittiaktiivien näkökulmasta. Tutkimus pyrkii haastatteluiden avulla etsimään vastauksia sekä näkökulmia seuraavaan kolmeen kysymykseen:

1. Minkälainen skeittiaktiivin profiili: millainen henkilö hän on ja miten skeittiaktiiviksi päädytään?
2. Millainen on skeittiaktiivien näkökulma on skeittauksen kasvatuksellisuuteen ja miten he kokevat oman roolinsa suhteessa siihen?
3. Millaisia ajattelumalleja, arvoja ja toimintaa skeittiaktiivit haluaisivat välittää eteenpäin? Miten he kokevat sen mahdolliseksi?

5. Menetelmä

5.1 Aineiston keruu

Tutkimuksessani käytin aineistonkeruumenetelmänä haastattelua. Perusteluna haastattelun valinnalle on se, että haastattelu on joustava tapa saada selville, miten ihminen ajattelee, ja toimii sekä mitä perusteluja toimintaan liittyy. Haastattelumuotona käytin puolistrukturoitua teemahaastattelua. Teemahaastattelussa korostetaan yksilöiden tulkintoja teemoista sekä niiden sosiaalista syntymistä (Hirsjärvi 2001, 48). Joustavuus ilmenee mahdollisuutena toistaa kysymyksiä, muuttaa niitä ja syventää ymmärrystä aiheesta (Tuomi & Sarajärvi 2009, 72). Joustavuus oli tärkeä osa tutkimukseni tiedonkeruuta, sillä haastatteluissa ilmeni usein tarve avata joidenkin kysymysten tarkoitusta tai kysyä uudelleen. Tämä johtui mahdollisesti siitä, että tutkimukseni kasvatuksellinen näkökulma skeittaukseen oli monille haastateltaville uusi. Tuomen ja Sarajärven (2009, 73) mukaan on järkevää antaa informanttien tutustua aiheeseen ja teemoihin etukäteen, jotta päästään päämäärään, eli mahdollisimman syvälliseen ja monipuoliseen tietoon ilmiöstä. Haastateltavat saivat etukäteen tietoa tutkimuksen teemoista niin suullisessa kuin kirjallisessakin muodossa.

Vaihtoehtona aineiston keräämiselle olisi ollut käyttää erilaisia kirjallisia tai sähköisiä aineistolähteitä, kuten julkaisuja, lehtiartikkeleita, uutisia tai blogeja, joissa skeittausta käsitellään. Kokemukseni oli kuitenkin, että skeittausta koskevassa mediassa ja uutisoinnissa kasvatusta tai arvoja koskevat teemat ovat harvinaisia ja niissä painottuu enemmänkin lajia koskevat tiedot, taidot, liikkuminen tai lajikulttuuriin liittyvät näkökulmat. Sama koskee myös erilaisia skeittaus-aiheisia keskustelupalstoja, kuten Hangup tai Nolla.net, joita on aikaisemmin käytetty määrällisissä skeittitutkimuksissa lähinnä vastaajien rekrytointiin (Harinen ym. 2006; Tams 2008). Kolmantena vaihtoehtona aineiston keräämiseen oli eläytymismenetelmä, jossa skeittiaktiivit olisivat kirjoittaneet kirjoitelmia kehyskertomuksen perusteella. Kehyskertomus olisi voinut liittyä vaikka vanhempien ja nuorempien skeittareiden kohtaamisiin tai toisten skeittareiden tukemiseen. Päädyin kuitenkin siihen, että pelkästään eläytymismenetelmään pohjaavia tekstejä analysoimalla en olisi saanut tarvittavaa määrää tietoa kaikkiin tutkimuskysymyksiini. Pohdin ennakkoon myös aiheen haastavuutta

ja sitä, että kasvatusteema saattaa olla skeittiaktiiville hieman vieras, joten rauhallinen haastattelutilanne tuntui sopivammalta tavalta päästä aiheen ytimeen.

5.2 Haastateltavat

Teemahaastattelun valitseminen metodiksi tarkoitti panostamista haastateltavien rekrytointiin. Halusin saada mukaan ihmisiä, joilla on paljon sanottavaa kyseisestä aiheesta ja joita voisi haastaa viemään aihetta eteenpäin keskustelun avulla. Tutkittavien tarkka valinta onkin teemahaastatteluiden keskeinen haaste (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Kerroin tutkimusaiheestani erään rullalautailuseuran kokouksessa tammikuussa 2013 ja tunnustelin ilmapiiiriä aiheen ympäriltä. Kerroin myös, että otan yhteyttä muutamiin heistä haastattelun tiimoilta. En ollut varma miten tutkimukseni otettaisiin vastaan, koska skeittauksen ja akateemisen maailman kohtaaminen on ainakin itselleni hyvin ristiriitainen alue. Vastaanotto oli kuitenkin myönteistä ja päädyin ottamaan yhteyttä kolmeen seuran jäsenen tutkimuksen tiimoilta. Nämä kolme seuran jäsentä olivat minulle tuttuja entuudestaan, mutta koko haastattelutilanne ja yhteisen kiinnostuksen kohteen tarkastelu kasvatuksen ja arvojen näkökulmasta oli kokonaan uutta vuorovaikutuksessamme. Aluksi olin ajatellut rajaavani tutkimuksen yhteen kaupunkiin tai seuraan, mutta jo ensimmäisten haastatteluiden jälkeen päädyin siihen, että en rajaa otosta maantieteellisesti. Muutaman sähköpostin kautta sain yhden haastateltavan lisää. Tämän henkilön olin tavannut muutamaan otteeseen erilaisissa skeittitapahtumissa mutta tunsin hänet lähinnä vain nimeltä. Haastattelun lopuksi hän ehdotti minulle uutta haastateltavaa ja välitti viestin eteenpäin, jolloin sain uuden kontaktin jo samana päivänä.

Haastateltavat valitsin käyttäen seuraavia kriteerejä, jotka myös määrittelevät tutkimuksen päätermin: skeittiaktiivi. Ensinnäkin edellytyksenä oli, että haastateltavat olivat edelleen aktiivisesti mukana skeittauksessa ja sen ympärillä olevassa toiminnassa. Tämä tarkoittaa aktiivisen toiminnan lisäksi itse harrastamista, lajin seuraamista ja yleisesti ottaen kiinnostusta lajia kohtaan. Määritelmään sisältyi myös se, että haastateltavat sijoittuisivat iältään reilusti skeittiharrastajan keski-ään (1718) yläpuolelle. Vaikka nuoremmillakin olisi todennäköisesti sanottavaa aiheesta, halusin saada mukaan myös näkökulmia lajin ja sen kult-

tuurin kehittymisestä pidemmältä ajalta. Halusin myös, että haastateltavat ovat konkreettisesti mukana luomassa jotain uutta skeittauksen ympärillä. Esimerkkejä tällaisesta toiminnasta ovat osallistuminen tapahtumien järjestämiseen tai suunnitteluun, skeittipaikkojen suunnittelu tai ylläpitäminen, alalla työskentely tai toiminta skeittauksen ympärillä olevan visuaalisen puolen, kuten kuvaamisen tai graafisen suunnittelun parissa. Vaikka kenellä tahansa lajin harrastajalla olisi varmasti ollut jotain sanottavaa aiheeseen, pidin tärkeänä sitä, että haastateltavat ovat tehneet valinnan olla mukana skeittauksessa aktiivisena toimijana. Toisaalta pidin tavoitteena myös sitä, että haastateltavien tulokulma skeittaukseen olisi hieman erilainen esimerkiksi erilaiseen kokemustaustaan tai lajihistoriaan pohjaten. Sain haastateltaviksi viisi henkilöä, joilla asettamani ennakkokriteerit täyttyivät. Haastatelin viittä miespuolista skeittiaktiivia kahdesta eri kaupungista, joiden taustat ja kokemukset skeittauksesta sijoittuvat eri puolille Suomea.

5.3 Haastattelujen toteutus

Haastatteluista kolme toteutettiin kasvokkain, yksi Skype-keskusteluna ja yksi puhelimitse. Yksi mahdollisuus olisi ollut käyttää esimerkiksi sähköpostia ja sen avulla saada mukaan enemmän haastateltavia sekä säästää aikaa litteroinnin osalta, mutta se ei olisi mahdollistanut suoraa vuorovaikutusta. Aiheen uuden näkökulman vuoksi päätin pitäytyä kuitenkin keskustelun avulla rakennetuissa haastatteluissa, joka osoittautuikin hyväksi ratkaisuksi tarkentavien kysymysten kannalta.

Kolme haastatteluista tehtiin kasvotusten haastateltavien valitsemissa paikoissa, joista kaksi oli haastateltavien kotona ja yksi käytännön järjestelyjen vuoksi minun kotonani. Puhelinhaastattelut toivat mukaan omat haasteensa, koska keskusteluista jäivät pois jotkin eikielelliset ominaisuudet, kuten kehon liikkeet ja ilmeet (Hirsjärvi & Hurme 2008, 119). Toisaalta puhelinhaastatteluissa saatiin aikaiseksi rento tilanne vieraiden ihmisten kanssa ja aiheeseen päästiin helposti sisälle. Olin lähettänyt haastateltaville aikaisemmin tiedot tutkimukseni lähtökohdista ja perustelut siitä, miksi aihe kiinnostaa minua.

Haastatteluiden pituuksien vaihteluväli oli 45-90 minuuttia ja ne nauhoitettiin digitaalisesti käyttäen joko tietokoneen tai puhelimen mikrofonia. Yleisesti ottaen haastateltavat olivat puheliaita ja vastasivat kysymyksiin melko laajasti, mikä helpotti osaltaan haastattelijan rooliani. Pysyin kysymysrungsossani suurimman osan ajasta, mutta esitin uusia kysymyksiä, jos mielenkiintoisia asioita tuli esiin. Tein myös pieniä muutoksia haastattelurunkoon haastatteluiden edetessä huomattessani, miten tietyt sanamuodot tai kysymysten avaamiset toimivat. Olin tehnyt ennen varsinaisten haastatteluiden aloittamista kaksi pilottihaastattelua, joiden merkitys selkiytyi itselleni vasta ensimmäisen haastattelun alkaessa. Epävarma tunne ja sekavuus, joita oli havaittavissa pilottihaastatteluissa, oli vähentynyt ja haastattelut lähtivät käyntiin huomattavasti helpommin. Pilottihaastatteluiden tekemistä suositellaan vahvasti valittaessa haastattelututkimusmetodiksi (Eskola & Suoranta 2005, 88).

Haastatteluiden alussa kerroin tutkimuksestani ja korostin tutkimukseen osallistuvien anonymiteettia. Koin tämän erityisen tärkeäksi tutkiessani skeittausta ja skeittikulttuuria. Toimijat tutkittavalla sektorilla ovat usein helposti tunnistettavissa omassa vertaisryhmässään kaupungin, iän, työn tai jopa mielipiteensä kautta, johtuen lajin pienuudesta ja varsinkin tutkittavan ryhmän koosta. Pyrin lainauksia käsitellessäni ottamaan huomioon anonymiteettisuojan ja havaitsin, että henkilökohtainen harrastustaustani oli tässä hyödyksi.

5.4 Aineiston analyysi

Lähestyin aineistoa erottelemalla sitä erilaisiin kokonaisuuksiin. Prosessi eteni vaiheittain nauhojen litteroinnista litteroitujen haastatteluiden yhdistämiseen. Tämän jälkeen siirryin teemojen etsimiseen ja yhdistämiseen, jonka avulla sain aineiston helpommin hahmotettavaan muotoon.

Laadin haastattelurungon kolmen perusteeman ympärille. *Ensimmäinen teema* liittyi skeittiaktiivien profiiliin toisin sanoen haastateltavien harrastustaustoihin ja suhteeseen lajiin ja sen parissa toimimiseen. *Toinen pääteema* liittyi skeittiaktiivien henkilökohtaisiin arvoihin ja kasvatuskäsityksiin sekä heidän näkökulmiinsa skeittauksen kasvatuksellisista piirteistä. *Kolmantena pääteemana* oli, millaisia arvoja skeittaus haastateltavien näkemysten mu-

kaan sisältää ja millaisia arvoja he haluaisivat itse välittää eteenpäin. Teemojen etsimis- ja yhdistämävaiheessa pyrin karsimaan epäolennaisia asioita pois analysoitavasta aineistosta. Rajatut haastattelun pääteemat tekivät tämän vaiheen selkeäksi ja helpottivat analyysin etenemistä. Rakensin analyysivaiheessa teemat omien kysymysteni kautta, joka on yksi mahdollinen lähestymistapa väljästi teoriaohjaavassa, mutta pääosin aineistolähtöisessä tutkimusotteessa (Moilanen & Räihä 2007, 55).

Teemoittelu on tyypillinen tapa lähteä käsittelemään aineistomassaa ja kiinnostavien sitaattien tunnistamista (Eskola & Suoranta 2005, 175). Teemojen rakentuminen haastattelurungon pohjalle mahdollisti sen, että pystyin aineiston käsittelyvaiheessa nostamaan keskiöön sen, mitä haastateltavat kunkin teeman kohdalla puhuivat ja mitä merkityksiä sen taustalla on (Moilanen & Räihä 2007, 55). Haastattelun pääteemojen mukaisen erottelun jälkeen aloitin aineiston tarkan läpikäymisen, jossa etsin vastauksien yhtäläisyyksiä, eroavaisuuksia sekä erilaisia esille nousevia mielenkiintoisia näkökulmia.

Halusin sisällyttää tulososaan autenttisia haastateltavien sitaatteja, koska tietoa skeittauksesta ja varsinkin skeittauksen kasvatuksellisesta ja kulttuurisesta puolesta on todella vähän tai ei laisinkaan. Sitaattien esiin tuominen on ainakin yritys saada skeittausta ilmiönä esiin mahdollisimman autenttisesti. Tärkeää on, että valitut näytteet haastateltavien näkökulmista toisivat lisää tietoa tutkittavasta aiheesta, eivätkä sitaatit valinneesta tutkijasta (Eskola & Suoranta 2005, 180). Aiheen ollessa lähellä itseäni, koin tämän haasteelliseksi, mutta myös mielenkiintoiseksi osaksi prosessia.

6. Tulokset

Tässä luvussa avataan viiden skeittiaktiivin suhdetta skeittaukseen ja sen ominaisuuksiin. Tulososassa ei tavoitella yleistyksiä, jotka koskisivat kaikkia skeittareita tai skeittiaktiiveja vaan tavoitteena on saada tietoa skeittauksen kasvatuksellisista piirteistä sekä hahmotella sitä, minkälainen on aikuisen skeittarin suhde lajiin ja sitä ympäröivään kulttuuriin. Tulosluvun alku käsittelee skeittiaktiivien suhdetta lajiin ja pyrkii avaamaan skeittiaktiivin profiilia: miten harrastus on aloitettu, mikä siinä on parasta ja millainen rooli skeittauksella on haastateltavien elämässä. Tarkastelen myös siirtymää skeittarista skeittiaktiiviksi sekä sitä, mitä skeittiaktiivien toimintaan kuuluu ja ketkä ovat heidän yhteistyötahojaan. Skeittiaktiivin profiilin tarkastelun tavoitteena on saada tietoa lähtökohdista, joista skeittiaktiivien kasvatuskäsitys ja suhtautuminen lajin kasvatuksellisiin piirteisiin nousee. Tämän jälkeen tarkastelen skeittiaktiivien näkemyksiä skeittipaikkojen toimintakulttuurista (muun muassa ikä- ja sosiaalisesta rakenteesta), mikä auttaa hahmottamaan skeittauksen sosiaalista kontekstia. Seuraavaksi kuvaan skeittiaktiivien kasvatuskäsityksiä ja suhtautumista kasvatukseen sekä heidän arvomaailmaansa. Tarkastelen skeittiaktiivien näkökulmia skeittauksen kasvatuksellisuuteen ja sitä, miten skeittaus mahdollisesti kasvattaa, mitä arvoja skeittaus tarjoaa sekä miten näitä kasvatuksellisia ominaisuuksia ja arvoja olisi mahdollista viedä eteenpäin.

6.1 Skeittiaktiivin profiili

Skeittauksen aloittaminen. Kiinnostus skeittaukseen tuntuu usein syntyvän tietynlaisen havahtumisen tai yhtäkkisen kohtaamisen kautta. Havaitaan jotain uutta, joka herättää mielenkiinnon ja halun tutustua aiheeseen lisää. Kaikilla haastateltavilla on jokin tietty muistikuva harrastuksen aloittamisesta ja kiinnostuksen syttymisestä. Usein tämä liittyy ensimmäiseen kohtamiseen lajin kanssa, kuten H5 ja H4 kertovat.

Aloitin skeittauksen 80 90- luvun vaihteessa, kahdeksankytluvun puolella nähtyäni leffassa sitä ja jostain syystä se näytti hirveen mielenkiintoiselta, et mä en ollu ikinä missään fudiksessa tai lätkässä

tai muussa, et mä en oikein harrastanu mitään, niinku muuta urheiluu ja se oli jostain syystä sellanen et se niinku et se oli ensimmäinen asia joka iski sillai oikeesti, et tota mä haluun tehdä. (H5)

Sen visuaalisuuden tai jonku kautta, miten sen nyt sanois, et joku siinä heti näki sen niinku kulttuurin kumminkin, et verrattuna muihin lajeihin, et ei ollu jengi paitaa päällä. Mut jollain tasolla ymmärsi heti et tää on hyvin erilaista kun mikään, mikään niinku muu mitä muut teki. (H5)

Frendien kaa tutustuttiin lajiin et nähtiin jotain ekoi videopätkii jossain leffassa ja olisko ollu joku klassinen paluu tulevaisuuteen kolmonen, varmaan vaikuttanu aika moneen 80-luvulla aloittaneeseen. (H4)

H5 ja H4 tuovat molemmat esille ensimmäiset kerrat kun ovat kohdanneet skeittauksen ja pohtivat siihen liittyviä tuntemuksia. H4 nostaa median merkityksen esille omassa vastauksessaan ja uskoo median ja pop-kulttuurin vaikuttaneen myös muihin samaan aikaan aloittaneisiin. Haastateltavien vastauksista voi päätellä, että skeittauksen aloittamiseen tuntuu usein liittyvän vahvoja muistoja ja tunteita, joihin pystyy palaamaan vanhempana. Se miten lautaa käytettiin, mikä kuvio laudan pohjassa oli ja keitä kavereita harrastukseen liittyi säilyvät mielessä ja ovat selkeästi tärkeä osa haastateltavien omaa harrastustaustaa. Tällainen liittyy varmasti myös muiden harrastusten aloittamiseen, mikäli motivaatio ja kiinnostus harrastusta kohtaan ovat korkealla.

Haastatteluiden pääpaino ei ollut skeittiaktiivien harrastustaustoissa, mutta niissä tuli esille, että skeittiaktiivien harrastustaustat ovat kohtalaisen erilaisia, eikä mitään tiettyä taustaa skeittauksen aloittamiselle ole. Osalla haastateltavista oli muitakin harrastuksia skeittauksen tullessa mukaan elämään ja useimmiten nämä olivat yksilölajeja. Vain yksi harrasti enemmän kuin hetkellisen kokeilemisen verran jotain joukkuelajia. Tämä oli talviharrastus, joka ei mennyt päällekkäin skeittauksen kanssa, jota tuolloin pystyi harrastamaan vain kesäisin skeittihallien puuttumisen vuoksi. Skeittaus on yleisesti ottaen laji, jota harrastetaan ilman aikataulua, ilman rajattuja paikkoja ja ilman tiettyä joukkuetta ja lajin vapaus tuntuu heijastuvan myös haastateltavien vastauksiin, joissa monissa käsitellään omia näkökulmia ja kokemuksia joukkueurheilusta.

Ehkä senkin kautta jotenkin se joukkuehomma ei penskanakaan napannu yhtään. Mä muistan kun mua vitutti siellä lätkätreeneissä se et mennään jonossa ja vuorotellen ja ei saa tehdä mitä haluaa. haha. tai siis sillei. jonossa ja lämätään maaliin. Kun olis tehny mieli mennä ympyrää ja lämätä niin paljon kun kerkee. (H1)

Esimerkissä H1 kertoo, että jääkiekkoharjoitusten tiukat säännöt ja aikataulut eivät sopineet hänelle ja hän koki ne suorastaan vastenmielisiksi. Harrastus ei antanut tarpeeksi tilaa henkilökohtaisille valinnoille ja vapaudelle. Yleisesti haastateltavien suhtautumista joukkueurheiluuun sävytti hienovarainen kielteisyys, joka juontui omista kokemuksista, käsityksistä tai joukkueurheilun ominaisuuksista, jotka poikkeavat huomattavasti haastateltavien nykyisestä harrastuskulttuurista. Myös H3 nostaa esiin valmentajavetoisten lajien erot suhteessa skeittaukseen.

Mä koen niin, ja tää on mun henk. koht mielipide eikä varmasti oo mitään faktaa tai tieteellistä, mutta koen näin, että aika iso osa skeittareista on sitä jengiä, jotka ei välttämättä oo osannu löytää jotain tällasen superohjatun tai valmennetun lajin piiristä jotain juttua itelleen sillai. Et ehkä siellä on enemmän näitä yksilöitä, jotka haluaa niinku tehdä ja kulkee omia polkujaan ja tehdä omia valintojaan. Ja ehkä tietyllä tavalla luovempaa hommaa ja etsitään ite se paikka mihin mennään ja tehdään ite siellä ne omat valinnat ja kukaan ei määrää tai sanele vaan tehdään itse se homma alusta loppuun. (H3)

Aloittamisen jälkeen skeittauksen rooli nousi haastateltavien elämässä hyvin tärkeäksi ja harrastukset, joihin liittyi jokin valmennusnäkökulma, jäivät usein nopeasti pois. Tämä johtuu mahdollisesti siitä, että skeittauksen kautta syntynyt uusi suhtautuminen harrastamiseen aiheuttaa jonkinasteisen törmäyksen vanhojen harrastusten ja harrastustottumuksien kanssa. Vapaus harrastaa ilman aikatauluja ja valmentajia nostaa skeittauksen nopeasti muiden harrastusten yläpuolelle. Osa haastateltavista jatkoi skeittauksen sivussa yksilölajeja, kuten lumilautailua tai musiikin harrastamista, jotka nousevat esiin useassa haastattelussa. Moni tuo esille sen, että nykyään pelaa esimerkiksi jalkapalloa mielellään. Haastateltavien skeittiaktiivien harrastusrajat eivät ole enää niin tiukasti vedettyjä kuin ne olivat nuorempana.

Skeittauksen parhaat puolet. Haastateltavien puhuessa skeittauksen parhaista puolista nousee esiin kolme pääteemaa, joita ovat: *sosiaalisuus, autonomia* sekä *fyysisuus*. Haastatelta-

vat mainitsevat poikkeuksetta lajin parhaisiin puoliin kuuluvana sen sosiaalisuuden. Yhdessä tekeminen, toisten seuraaminen ja yhteiset kokemukset luovat skeittiporukasta tiiviin yhteisön, jonka kanssa voidaan tehdä oikeastaan mitä tahansa, myös asioita, jotka eivät suoraan liity skeittaukseen. Skeittiaktiivit tuntuvat viettävän suuren osan vapaa-ajastaan skeittareiden tai ainakin aikaisemmin skeittaneiden kanssa. Skeittaamaan harvemmin mennään yksin ja varsinkin vanhempana skeittiaktiivit liittyvät skeittauksen ja sosiaaliset suhteet yhteen. Alla H1 mainitsee se että skeittauksessa hänelle on aina ollut tärkeämpää sosiaalinen ympäristö kuin suoritettavat temput.

Kyl ne kaverit varmana on se siistein. En mä oo ikinä ollu tossakaan hommassa niinku temppuorientoitunut, enemmän ollu sitä et ollaan kavereiden kanssa kimpassa. (H1)

Skeittiaktiivit kokevat sosiaalisuuden ja kaveripiirin lisäksi lajin parhaisiin puoliin kuuluvina vapauden ja autonomian, joka aiheutuu lajin luonteesta. Skeittaamaan voi mennä milloin haluaa ja skeitata voi siellä missä huvittaa. H5 tuo esiin skeittauksen tietynlaisen prosessinomaisuuden, jossa skeittaus toimintana syntyy joskus yllättävälläkin tavalla. Tällaisen autonomian harrastuksen ympärillä mahdollistavat lajin ominaispiirteet: skeittaus ei vaadi muuta kuin kuivaa ”flättiä” (kovaa pintaa, kuten betonia, asfaltti tai puuta), laudan sekä kengät. H2 taas tuo esiin sen, että juuri aikatauluttomuus on yksi parhaista puolista.

Kyl varmaan loppujen lopuks hauskinta on se yhteisöllisyys tai kavereiden kanssa skeittaaminen, niinku se et siinä ei oo hirveesti mitään rajoitteita, et tapahtuis vaikka tiettyyn aikaan tietyssä paikassa vaan et sellanen hyvinkin satunnainen et se voi olla hyvinkin random prosessi miten joku skeittaus tapahtuu, et se voi olla vaikka kesällä yöllä tai jossain sellasessa yhteydessä et sä et välttämättä alunperin ees välttämättä ees ajatellu lähtevänsä skeittaamaan, mut sit päädytkin sessareille. (H5)

Varmaan siinä on nimenomaan just se et sä voit mennä milloin vaan ni kyllä siihen löytyy sitä aikaa jostain ja se on niin kivaa (H2)

Yllä olevista haastateltavien H5 ja H2 kommentteista voidaan tulkita, että autonomia ja vapaus syntyvät juuri skeittauksen perusrakenteista tai itse asiassa niiden vähydestä.

Skeittauksen ollessa vahvasti fyysinen ja kehollinen laji, ei ole ihme, että skeittauksen parhaisiin puoliin luetaan myös liikkuminen ja uusien temppujen oppiminen. Lajissa kehittyminen on tärkeä puoli harrastamisessa ja se saattaa mennä joissain tapauksissa jopa sosiaalisen puolen ohitse. H4 tuo esille sen, että harrastuksen alkuvaiheessa taitojen merkitys tuli voimakkaasti esille, jonka takia hän meni skeittaamaan myös yksin, eikä kavereiden seura ollut aina välttämätöntä.

Kyllä siinä se kaveriside oli tosi tosi vahva siinä alussa, et sitä tehtiin kavereiden kanssa, sitten jossain vaiheessa huomasi sillai et kyllä se tuli aika nopeestikki, et huomasi et sitä teki itekki, yksinkin. Et siihen ei tarvinnutkaan, et se vei mukanaan niin voimakkaasti, mut just se ettei ollu mitään sellasta sidottua paikkaa ja aikaa vaan se oli niin helppo. Et suoraan koulusta himaan, reppu huoneeseen lauta kainaloon ja sitten vaan toivo, et oispa jotain kavareita pyörimässä samoilla mestoilla. (H4)

Kehittymisen merkitys nousee esille varsinkin harrastuksen alkuvaiheessa, mutta se vaatii sen, että lajiin ja sen kulttuuriin on päästy täysin sisälle. Sama haastateltava myös nostaa edelleen temput ja onnistumiset parhaiden asioiden listalle, vaikka suhde taitoihin ja onnistumisiin on selvästi muuttunut ajan myötä. Taitojen kehittymisestä nauttiminen kuuluu varmasti mukaan jokaisen skeittarin harrastamiseen, mutta kaikki haastateltavat eivät nosta omia taitojaan tärkeäksi ominaisuudeksi.

Et aika fiilikissä tällä hetkellä vaan siitä, et skeittaus tuntuu hyvältä ja sen on aina tuntunu, et diggailee joka kerta. Et mulla ei hirveesti sellasia huonoja päiviä ookkaan, et on päästäny irti siitä et on pakko päästä jotain tiettyjä temppuja päälle, et osaa vaan nauttii siitä tänä päivänä et ei oo mitään suorituspainetta. (H4)

H5 kokee fyysiseen toimintaan liittyvän tunnekokemuksen tärkeäksi osaksi skeittauksen harrastamista. Haastateltava nostaa esille ”minipumppailun”, jolla hän tarkoittaa melko helppoa rentoa rullailua ja kääntyilyä, jossa nouseaan laudalla skeittirampin kaarevaa pintaa ylöspäin, nostetaan eturenkaat ilmaan vauhdin loppuessa ja käännetään suunta alaspäin. H5 pohtii tuntemuksiaan suhteessa lajin fyysisyyteen ja kokee, että lajin pienimmätkin fyysiset ominaisuudet ovat hänelle lajissa tärkeitä.

Jostain syystä syystä tykkään siitä niinku fyysisestä tunteesta minkä skeittaus aiheuttaa et et, mä en oikein keksi mitään muuta asiaa mitä mä haluaisin niin paljon tehdä. Et vaik osaa pelata fudista jotenkin, tai luistella tai hiihtää ni jotenki se ei niinku aiheuta sellasta samanlaista fiilistä kuin sivutain seisominen laudalla. Et mun ei ees tartte tehdä mitään niinku tajuntaa laajentavii temppuja, vaan mä ihan tykkään siitä sanotaan vaikka minipumppailun tunteestakin siit, et hallitsee lautaa jaloilla. Et se on niinku nykyään suurin syy tehdä on se et sitä vieläkin ihmettelee et tällaisen asian on joskus tullu opittua. (H5)

Harrastajan näkökulmasta skeittaus sisältää monia asioita, joita skeittarit arvostavat, vaikka ne saattavat näyttäytyä ulkopuoliselle merkityksettöminä. Tällaisia voivat olla uudet tai erilaiset skeittispotit, hyvä flätti tai skeittauksen kohteena olevat materiaalit, kuten kivi, metalli tai jopa niistä kuuluva ääni tai erilainen kitka, joka aiheutuu laudan ja materiaalin kontaktista.

Skeittauksen rooli skeittiaktiivin elämässä. Skeittiaktiivien elämässä skeittauksen merkitys on suuri. Moni haastateltavista tuo esille se, että suhde lajiin on ikään kuin syventynyt ja skeittauksesta on myöhemmin löytynyt uusia puolia, joita ei ehkä ei aiemmin osannut edes ajatella. H1 luonnehtii skeittauksen muuttumista jatkuvasti henkilökohtaisempaan suuntaan. Haastateltava tarkoittanee tällä sitä, että kun harrastus on jatkunut jo vuosia, aina nuoruudesta saakka, tulee mukaan paljon tottumuksia ja toimintatapoja, joiden kautta koko lajista hioutuu täysin omanlainen ja raamit harrastamiselle ovat skeittarin omissa käsissä. Lajin kanssa vietetty aika on todennäköisesti myös tärkeässä roolissa koko henkilökohtaisessa historiassa.

Kyllä siitä on tavallaan tullut, vaikka siihen on vähemmän ja vähemmän aikaa, tai on itensä ajanu siihen muka et on vähemmän aikaa, mutta samalla siitä on tullut samalla paljon henkilökohtaisempaa. Tai ainakin se tuntuu siltä niinku, et aina pitäis päästä skeittaa. Ehkä siks kun ei vaan pääse aina kun haluis. (H1)

H1 tuo esiin sen, että hän on kasvanut lajiin kiinni ja siitä on tullut selkeästi osa hänen identiteettiään. Skeittauksen merkitys skeittiaktiivin elämässä tulee esiin lähes kaikissa haastatteluisissa.

Yksi haastateltavista pohtii omaa suhdetta lajiin oman lajihistoriansa kautta ja nostaa esille myös sen kasvatuksellisen näkökulman. Haastateltava kuvaa, että hän on kasvanut skeittauksen kanssa ja osaksi sen avulla. Siitä on tullut pysyvä ja luontainen osa hänen elämäänsä. Vaikka hän edelleen nauttii skeittauksesta ja sen seuraamisesta, on suhde muuttunut.

Et on se niinku tärke osa, mut nyt ei enää täs vaiheessa sullei oo välttämättä sellasta niinku kasvatuksellista tai mua muuttavaa roolia. (H5)

Osalla haasteltavista skeittaus liittyy vahvasti omaan työhön, jolloin suhde lajiin on erilainen. Se ei kuitenkaan tunnu vaikuttavan lajiin liittyviin tunteisiin ja harrastuksen mielekkyyteen, vaan oma suhde harrastamiseen ja tekemiseen pysyy samanlaisena kuin ilman skeittaukseen liittyvää työnkuvaa. Se on omaa aikaa ja hauskanpitoa, kuten haastateltava H4 sanoo.

Et tuntuu et on niinku duunit ja on se sitten kun ite skeittaa. Et se ei tunnu siltä työmaailmalta vaikka se onkin sama laji, vaan se tuntuu niinku omalta vapaa-ajalta. Et kyllä sen eron huomaan samantien. Et vaikka tekee työkseen skeittauksen pyörittämistä en mä sitä työasiaa todellakaan mieltä siellä skeitatessa, et se on omaa vapaa-aikaa ja omaa hauskanpitoa. (H4)

Skeittarista skeittiaktiiviksi ja skeittiaktiivien toiminta. Skeittarista skeittiaktiiviksi muuttuminen voi tapahtua hyvin monenlaista reittiä pitkin. Valitsin haastateltavat sen perusteella, että he toimivat aktiivisesti skeittauksen ympärillä, mutta heillä oli kuitenkin hieman erilaiset tulokulmat skeittiaktiiviuteen. Tämä on myös huomattavissa tavoista, joilla he ovat päätyneet ottamaan vastuuta omasta harrastuksestaan ja sen ympärillä olevista ilmiöistä. Yksi tapa muuntautua skeittarista skeittiaktiiviksi on tietynlainen sattuma, jonka kautta päästään mukaan uuteen porukkaan tai löydetään uusia mahdollisuuksia. Sattuma voi liittyä kaveripiiriin tai vaikkapa opiskeltuun alaan, jota on mahdollista hyödyntää skeittauksen yhteydessä. H2 ja H5 kuvailevat alla omaa ajautumistaan skeittiaktiivin rooliin ja sattuman merkitystä tässä prosessissa.

Mä en tuntenu sitä porukkaa yhtään, että silloin kun tuli halli, et heti ekana vuotena sinne etittiin valvoja mukaan, ja just sillä hetkellä mä olin just työtön, valmistunu koulusta eikä mulla ollu töitä vielä. Ihan sama, talvella mä pääsin skeittamaan sitä vastaan ei ollu mitään ongelmaa mennä valvo-

maan sinne. Seuraavana vuonna sitten porukka pyysi mua mukaan siihen. Oli ihan luonnollinen siirtymä. (H2)

Et mä oon kyllä ehkä enemmän ajautunu tähän rooliin, niinku sen kautta mitä tekee. (H5)

Aktiivisuuden takana voi mahdollisesti olla myös selkeä valinta tai halu saada aikaan jonkinlainen muutos omassa harrastusympäristössä. Haasteltavalla H3 tuntui aktiivisuuden viriämiseen liittyvän turhautumista nykyiseen tilanteeseen ja tahto saada asia muuttumaan, vaikka se poikkesikin haastateltavan tyypillisistä toimintamalleista ja identiteetistä.

No se jos joku on aika huvittava yhtälö että tota, itehän oon tosiaan ehkä vanha punkkarinretale ja tämmöinen niinku rock'n roll mies siinä mielessä, etten kauheen paljon oo kunnioittanu mitään auktoriteetteja tai ollu kauheen sisäänrakennettuna että aletaan rakentamaan jotain yhdistystä. Päinvas-toin. (...) Päätin että, se oli joku lauantai ilta että maanantaiaamuna mä meen sinne maistraattiin hakee papereita ja nyt pistetään se helkatin yhdistys pystyyn että meillä on halli viimeistään seuraavana talvena ja niin siinä kävi (H3)

Haastateltavan H3 vastauksesta voidaan kuitenkin myös vetää johtopäätöksiä hänen suhteestaan skeittaukseen. Omalta mukavuusalueeltaan poistuminen ja vastuun ottaminen, joka ei kuulu hänen jokapäiväisiin toimintatapoihin, tulivat mukaan elämään kun ne liittyivät hänelle tärkeään aiheeseen.

H4 tuo esiin sen, että syy aktiivisuuden takana voisi olla tietynlainen elämänasenne ja suhtautuminen omaan ympäristöönsä. Ehkä myös pieni nostalgisuus ja sitä kautta myönteinen suhtautuminen itse tekemiseen ja omaan ympäristöön vaikuttamiseen.

Niin musta tuntuu et, niin, skeittaukseen ehkä ajautuu sellasia ihmisiä, tai ehkä ennen tai en tiiä onko sitä tänä päivänä sitä ehkä opittiin siihen, että ku ite jouduttiin ite luomaan se pohja omalle tekemiselle. Ei ollu mitään, se ikään kuin, automaatio, et jos sä haluat tehdä jotain asioita niin sun pitää tehdä itse sen asian eteen jotain et se toteutuu ja silloin huomas et ei se niin paha rasti oo laittaa vähän tikkuu ristiin toteuttaakseen niitä asioita. Se ehkä jäi päälle ja nykyään myös on valmis edelleen, tai en mä koe uhraavani vapaa-aikaa. Musta hieno asia et edistyy ja jos se oma pieni panos vaikuttaa siihen suuresti siihen et asian eteenpäin viemiseen ni kyllä mä oon siihen valmis jos se on käy-

tännössä mahdollista, et on se vapaa hetki siihen. Et kyllä se antaa myös paljon, luo paljon hyvää fiilistä. (H4)

Skeittiaktiivina pysymiseen nousi muutama syy yli muiden. Tällaisia syitä ovat selkeä halu tukea lajia ja saada parempia skeittipaikkoja harrastajille, myös itselle ja omalle kaveripiirille. Lähtökohta ei siis ole pelkästään epäitsekäs, mutta sen voidaan perustua jopa tietynlaiseen yhteisöllisyyttä esiin nostavaan ”Rakkaudesta lajiin” -ajatteluun, jossa kaikki harrastajat hyötyvät samalla kun itse ja oma kaveripiiri hyötyy.

Itelle tärkeä laji, se on ensimmäinen lähtökohta. Sitten se että koko tavallaan ympäröivä kaveripiiri, iso vaikutusalue, johon voi itse vaikuttaa, että koko sillä porukalla on kenties parempi olla ja harrastaa. Kyl ne on ne semmoset hyvän tekemisen meininki, että siinä niinkun ja tavallaan tietysti ihan jos aatellaan näin et jos sulla on hyvää jengiä ja paikka jonne mennä skeittaa niin sulla on aika hyvät sessiot, että siinä on itelläänkin hauskaa, että siinä on puhtaasi sekin että pedataan itselle ja sille omalle porukalle sitä (H3)

H3 tuo vastauksessaan esiin juuri vahvan me-hengen ja yhteenkuuluvuuden tunteen mikä porukassa vallitsee. Skeittiaktiivit kokevat selkeästi kuuluvansa johonkin itselle arvokkaaseen yhteisöön, joka ajaa yhteisiä, mutta myös henkilökohtaisia etuja. Yhteisen hyvän eteen halutaan tehdä töitä ja sille ollaan valmiita uhraamaan aikaa. Aktiivisuus rajautuu kuitenkin selkeästi skeittaukseen. Skeittaus vaikuttaa olevan niin kokoisvaltainen ja tärkeä harrastus, että aikaa ja ehkä tahtoakaan ei tunnu riittävän muille sektoreille. Muutama haastateltava tuo esille sen, että aktiivinen toiminta muilla alueilla voisi olla mahdollista, jos kokisi kohteen tarpeeksi itselleen sopivaksi tai aikaa olisi tarpeeksi. Vastauksia sävyttää kuitenkin ajan, motivaation sekä jatkuvuuden puute. Kysymykseen siitä, tekevätkö he muuta vapaaehtoistyötä tai antavatko panostaan jonkin muun asian eteen, H1 ja H2 molemmat antavat vastauksen, joka heijastelee myös useamman haastateltavan näkemyksiä. Skeittaus on kokonaisvaltainen harrastus, jonka rinnalle ei mahdu tai tarvitse mitään muuta.

En. En mun mielestä missään. Kaikki muu vapaaehtoinen mikä ei liity skeittaukseen, niin mä en vapaaehtoisesti tee mitään. (H1)

En mä tiää. se on niin tärkeä harrastus ollu. Ja muutenkin kaikki liittyy siihe. Joskus se on ollu ainoo harrastus, ei enää nykyään mutta ennen. Mut jos mä en skeittais niin mä voisin ehkä olla jossain musiikkiin liittyvässä vapaaehtoistoiminnassa (PAIKALLISEN MUSIIKKIYHDISTYKSEN NIMI) tai jossain vastaavassa, tai voisi olla nytkin jos olis vähän aikaa. (H2)

Yksi haastateltavien esiin nostama syy oman aktiivisuuden viriämiselle on se, että lajia ei pysty kehittämään kukaan muu kuin skeittarit itse. Skeittareiden näkökulmasta ulkopuolisten mielikuva skeittipaikoista, skeittareiden mielenkiinnon kohteista tai skeittareista ylipäättään, tuntuu olevan jollain tavalla vääristynyt. Monilla haastateltavilla oli kokemuksia tilanteista, joissa vastuuta skeittauksen kehittämisestä esimerkiksi skeittiparkkien rakentamisesta, oli annettu jollekin ulkopuoliselle taholle. Tällaisia tahoja olivat esimerkiksi urheiluun tai liikuntaan liittyvät toimijat. Haastateltavat kokivat, että näissä tilanteissa lopputulos oli usein ollut kaikkea muuta kuin mitä skeittarit olivat toivoneet. Halu autonomiaan näkyi suhteessa ulkopuolisiin tahoihin. Tärkeimpänä tapana edistää lajia nähtiin paikallisseurat ja niiden aktiivisuus. Muina skeittausta aidosti tukevinah tahoina skeittiaktiivit näkivät lähinnä vain skeittikaupat ja kaupunkien nuorisotoimen. Paikallisseurajen avulla on mahdollista tehdä yhteistyötä kuntien, kaupunkien ja muiden rahallisesti tukevien tahojen kanssa, pitäen kuitenkin ohjat omissa käsissä. Seura toimii ikään kuin etujärjestönä ja skeittareiden äänitorvena.

Paikallisaktiivisuuteen tää täysin perustuu eli kaikki rakentuu hyvin pitkälle sen varaan, et jokaisella paikkakunnalla on ne omat aktiivit ja paikalliset seurat on hyvin on pitkälti perustettu sen hallin ympärille tai jonkun skeittiparkin ympärille jos ei hallii oo. Eli sinäänsä siis skeittaushan ei oo semmonen niinku seuralähtöinen laji, et sitä harrastettais seuroissa vaan se on enemmänkin niin et seurat on niinku edunvalvojia ja huolehtii siitä että lajin harrastajilla on ne facilitateetit kunnossa ja myös se puheyhteys kaupunkiin tai kuntaan, et saadaan ikäänkuin pidettyä skeittareiden puolia. (H4)

Haastateltavan H4 vastauksesta voidaan päätellä, että järjestäytyminen on välttämätöntä skeittareiden päämäärien saavuttamiseksi ja yhdessä toimimisessa. Järjestäytymisen rooli nähdään myönteisenä varsinkin byrokratiaa vaativissa järjestelyissä, vaikka sitä ei aikaisemmin ole skeittaukseen juuri liitettykään. Järjestäytymisen myötä skeittarit ovat nousseet varteenotettavaksi ryhmäksi kaupunki- ja liikuntapaikkasuunnittelussa.

6.2 Skeittauksen toimintaympäristöt

Keskustelun kääntyessä skeittareiden ikään, jokainen haastateltava tuo esille lähes samanlaisen arvion skeittipaikoilla skeittaavien ihmisten ikäjakaumasta. Ikäjakauman arvioidaan olevan noin 8 - 40 vuotta, mikä kertoo lajin luonteesta. Kaikki harrastajat harrastavat samaa lajia samaan aikaan samassa paikassa. Toiminta tapahtuu ilman erillisiä vuoroja, vaikeusasteita tai muutakaan monelle muulle lajille tyypillistä iän tai sukupuolen mukaan muuttuvaa tekijää. Skeittiparkki tai julkisella paikalla oleva skeittipaikka eli spotti, kerää yhteen erilaisia ihmisiä ja luo heidän välilleen vuorovaikutusta. Skeittareiden ikärakenteen merkitys tutkimuksen kannalta on erittäin tärkeä, koska se tuo esille sen, kuinka niin taustoiltaan kuin näkemyksiltään erilaiset ihmiset kohtaavat harrastuksen parissa.

Kun tolla parkilla on et miten kaksi ihmistä, skeittaria voi käydä ihan luontevaa keskustelua skeittauksesta, mikä saattaa monen ulkopuolisen silmin näyttää hassulta kun se toinen on 15 ja toinen on 35, mutta ei se niitä kahta ihmistä mitenkään häiritse, ehkä muussa kontekstissa, jos ne törmäisi jossain ilman niitä lautoja, vaikka bussissa, kaks kävelis, et se olis paljon oudompi tilanne. (H4)

Haastateltava H4 kertoo siitä, miten skeittaus toimintaympäristönä vähentää iän merkitystä ja toisaalta tuo esiin sen, että ikä merkitsee eri asioita eri ympäristöissä. Skeittarit eivät kohtaa toisiaan muualla samalla tavalla kuin skeittauksen toimintaympäristöissä. Tässä voidaan nähdä skeittipaikkojen vahva kulttuurillinen lataus, joka tavallaan erottaa sen muusta maailmasta.

Skeittaus lajina ja ihmiset sen ympärillä ovat muutoksen keskellä. Skeittauksella ei ole Suomessa, tai edes maailmalla pitkiä juuria, kuten monella muulla harrastuksella, vaikka se onkin yksi vanhimpia omassa vaihtoehtoharrastus -kategoriassaan. Lajin nuoren iän vuoksi Suomesta on tällä hetkellä lähes mahdoton löytää esimerkiksi 50 vuotiaita skeittareita, mutta jatkossa vanhempia skeittareita on yhä enemmän. Skeittarit ”eivät tajua lopettaa”, kuten muutama skeittiaktiivi kuvailee, vaan jatkavat skeittaamista. Monien haastateltavien mukaan skeittipaikat ovat tässä tärkeässä roolissa. Hyvät alueet ja monipuoliset skeittiparkit tekevät harrastamisen mielenkiintoiseksi, sopivan haastavaksi ja ehkä tietyllä tavalla myös

helpoksi, kuten H2 kertoo. Hyvät harrastuspaikat myös helpottavat lajin aloittamista uudelleen.

Kun on hyvät paikat niin vanhemmatkin jaksaa käydä (H2)

Aikuiset skeittarit eivät ole enää harvinaisuus vaan laji on muuttunut ja on muuttumassa kovaa vauhtia osaksi myös aikuisten harrastuspalettia. Kasvava vanhempien skeittareiden määrä muuttaa kulttuuria ja sitä, miten se näyttäytyy ulospäin: lajia ei enää nähdä vain lapsille ja nuorille tarkoitettuna. H3 kommentoi ikärakenteen muutosta.

”tolla puskee niin vanhaa jengiä ja niin täysiä, et tavallaan se ikähomma on hävinny” (H3).

Roolimallit skeittauksen toimintaympäristöissä. Kysyttäessä haastateltavilta, miten he näkevät sen, miten nuoremmat seuraavat ja ottavat mallia vanhemmilta skeittareilta, ovat vastaukset hyvin samansuuntaisia. Selvää on, että skeittarit ottavat esimerkkiä toisista skeittareista. Haastatteluissa kuitenkin selviää, että ikä ei ole tärkeässä roolissa kun ajatellaan sitä, ketä nuoremmat tarkkailevat, vaan keskiössä taidot ja tyyli, kuten esimerkiksi H4 tuo esiin.

Ei ehkä niinkään sitä, että kuinka vanha sä oot. Musta tuntuu monesti muutenkin että me ollaan vähän niinkuin iätöntä. Ikä ei oo niin merkitsevä asia. Monelle nuorelle tuntuu että siis se on enemmän se että katotaan ylöspäin niitä jätkeä jotka on parempia ja katotaan sitä esimerkkiä ja samaistutaan niihin tyypeihin, (H4)

Kysyin skeittiaktiiveilta, miten he kokevat sen, että heistä mahdollisesti otetaan esimerkkiä ja vaikuttaako se heidän toimintaansa skeittaukseen liittyvissä vuorovaikutustilanteissa. Lähtökohtaisesti skeittiaktiivit kokevat skeittauksen vapaa-aikanaan, jolloin tärkeintä on hauskanpito, eikä oman toiminnan ja käyttäytymisen reflektointia ja tai hillitsemistä pidetä tärkeänä. H1 ja H5 kuitenkin kommentoivat, että tietoisuus siitä, että muut, etenkin nuoremmat skeittaajat voivat ottaa heistä esimerkkiä, vaikuttaa heidän toimintaansa.

Vaikuttaa joo. Kyllä tänä päivänä. Mut kyl mä oon aika, siitä lähtien kun jollain tapaa tiedosti sen et millä tavalla on ite kattonu ylöspäin tiettyjä tyyppejä. Mä oon alkanu varsinkin niitä junnuja joista näkee et ne on niinku et niille pitää antaa vähä niinku oikeeta esimerkkiä niin mä koitan niille kyllä vähän ns. lainausmerkeissä taputtaa selkään ja niinku hyvä meininki. (H1)

jos mä meen yksin skeittaa ni en mä niitä parkkeja roskaa tai paisko lautaa, mut tottakai se vaikuttaa et jos niinku huomaa, et on nuorempi kattomassa, niin varmaan välttää silloin enemmän. tai en mä esimerkiks tykkää juoda välttämättä bissee niin paljoo jos on jossain parkilla, missä on paljon jengiä. Nuorempi. Et kyllä se siinä mielessä omaan käytökseen vaikuttaa. (H5)

Haasteltavat puhuvat toisiin vaikuttamisesta lähinnä sen kautta, kuinka ollaan yhdessä ja mitkä ovat yhteiset pelisäännöt skeittiparkkien siisteyden tai skeittiparkkikäytöksen suhteen. Skeittiaktiiveilla ja oletettavasti myös muilla vanhemmilla skeittareilla on yhteisesti jaettu käsityksiä suotavasta toimintakulttuurista skeittiparkeilla ja skeittispoteilla. Näistä asioista puhutaan ja yhteisistä paikoista välitetään. Nuorempia pyritään myös sosiaalistamaan yhteisen alueen toimintakulttuuriin, kuten H4 tuo alla esille. Hän myös naurahtaa verratessaan skeittikulttuuriin sosiaalistamista opettamiseen. Tämä kuvastaa sitä, miten skeittauksen toiminta- ja sosiaalisiin ympäristöihin päästään sisälle. Sosialisoituminen tapahtuu havainnoinnin ja oman tiedon ja näkemyksen kehittymisen, eikä niinkään konkreettisen opettamisen kautta.

Et kun skeittarit on niin laaja skaala ja meillä on myös nimenomaan vanhempaa ja kokeneempaa porukkaa, ja sit kun se niinku kynnys keskustella keskenään on niin pieni et se. kun mietitään et miten noi muksut oppii sen skeittiparkkikäytöksen tai ylipäätään ei skeittaukseen niinkään, et miten tulee käyttäytyä ja roskat siivotaan et nuorella skeittarilla on hirveen hyviä esimerkkejä vanhemmista skeittareista ja yleensä niinku ne vanhemmat ja ainakin ite pyrin aina puuttumaan ja opettamaan ja neuvomaan. tai no opettaa haha. Mut kertomaan ikäänkuin et miten ne hommat on. (H4)

6.3 Skeittiaktiivit ja kasvat

Keskustelin skeittiaktiivien kanssa heidän käsityksistään kasvatuksesta sekä siitä, kuka oikeastaan on kasvattaja. Kolmella viidestä haastateltavasta on omia lapsia, ja heidän vastauksistaan havaitsee, että aihetta on käsitelty osana omaa arkea. H3 tuo esiin kasvatuksen pelisäännöt, joita haluaa noudattaa.

Antaa turvalliset tavallaan niinku rajat ja turvallisen ympäristön elää ja oppia ja kasvaa ja löytää ite ittensä, löytää oppia ite omista tekemisistään turvallisesti. Ei asettaa liikaa semmoisia niinkun, totta-

kai rajat on säännöt on, niissä johdonmukaisesti pidetään kiinni. Turhia riitoja ei viitti tehdä vaan pidetään tärkeistä jutuista kiinni. Esimerkiksi miten käyttäydytään jossain parkkipaikalla. tai jotain tällöisiä ja ylipäätään tällöisiä niinku kohteliaisuus, kunnioitus tällöisiä sääntöjä. perusjuttuja, mutta kuitenkin antaa sen liikkumavapauden itse huomata ja oppia. (H3)

Vaikka haastateltavan H3 sitaatti on melko yleisluontoinen tiivistys kasvatuksen roolista, kuvaa se yleisestikin haastateltavien näkemyksiä kasvatuksesta. Skeittiaktiivien kasvatukseen näkemyksiä voisi kuvailla pääsääntöisesti melko lapsilähtöisiksi, jossa lapsi itse rakentaa omaa maailmaansa esimerkkien ja kokemustensa kautta. H4 toteaa pyrkivänsä opettamaan yhteiset pelisäännöt luomatta liian tarkkoja raameja.

Et sillai yksilölle pitää jättää myös se valta päättää jostain asioista itse ja antaa se mahdollisuus siihen. (H4)

Esimerkkien merkitys nousee haastatteluissa esille moneen otteeseen ja se tuntuu olevan tärkeässä roolissa skeittiaktiivien kasvatuskäsityksessä. H1 pohtii esimerkin kautta oppimisen ja kasvamisen sattumanvaraisuutta.

Se just muut esimerkit ulkopuolelta. Must tuntuu et mä oon saanu hirveesti vaikutteita mitä mä oon kattonu ylöspäin. Välillä sitä mieltii et, onko sitä sattunu kattoo ylöspäin niitä oikeita tyyppejä. Et jos ois kattonu ylöspäin jotain kulmien jätkää joka veti röökii, pari vuotta vanhempaa joka veti röökii ja pöllii suklaata, mut sitte sattuki kattoo ylöpäin sellasta erilaista tyyppiä. (H1)

Yksi kaikkien haastateltavien kasvatukseen näkemyksiä yhdistäväksi tekijäksi voisikin sanoa juuri tietynlaisen sattumanvaraisuuden, jonka H1 tuo esille esimerkkien vaikutuksen kautta. Kasvavalle annetaan tilaa onnistua, mutta myös epäonnistua. Kasvavan halutaan löytävän itse oma suuntansa ja mielenkiinnon kohteet. Mitään tarkkoja näkemyksiä yhdestä oikeasta kasvattamisesta tai kasvatuksen suunnasta ei juuri löydy.

Muutama haastateltava pohtii kodin ja muiden sektoreiden, koulun ja harrastusten eroja kasvatuksessa. Koti nähdään pääkasvattajana ja koulun tai harrastusympyröiden roolia kasvattajana ei nosteta kovinkaan korkealle. Osa näkee kasvatuksen olevan sääntöjen ja perusasioiden opettamista, kun taas toiset näkevät kasvatuksen liittyvän laajemmin ihmisten väli-

seen kanssakäymiseen. H4 nostaa kodin ensisijaiseksi kasvattajaksi eikä näe, että muiden sektorien tulisi ottaa vastuuta kasvatuksesta. Hän korostaa kasvatuksessa yleisten käyttäytymissäntöjen omaksumista, jotka nousevat esiin myös perheellisten haastateltavien kasvatuskäsityksistä.

Et kyllä se kodista tulee se kasvatus. eihän niinku mikään koulu voi olla kasvattaja tai eihän mikään harrastuksen kautta tai sieltäkään kautta mitää kasvattajan rooleja, et kyllä se omasta kodista tulee se ikäänkuin ne et sieltä opitaan ikäänkuin ne käyttäytymisen säännöt. Kaikki tähän kasvatukseen liittyvä et mun mielestä ei ees voi olettaa mitään muuta tapaa. (H4)

Haastattelun edetessä haasteltavat pohtivat kasvattajien merkityksiä lasten ja nuorten eri kehitysvaiheissa ja moni tuo esille kaveripiirin tai harrastukset. H5 nostaa esille tahoja, jotka esimerkillään vaikuttavat lapseen ja nuoreen eri kehitysvaiheesta, mutta joiden vaikutus voi olla pikemminkin sattumanvaraista kuin johdonmukaista ja tavoitteellista.

Niin. No siis ihmiset kenen kanssa lapsi on suoraan tekemisissä, opettajat, vanhemmat, lasten vanhemmat, tarhan tädit. Mut sit ehkä niinku ton varsinkin varhaislapsuuden jälkeen niin teini iässä, et kyllä mä nään aika suuressa osassa kaikki ulkopuoliset idolit. Et se on sitten eri asia miettiä sitä et onko heidän tehtävä kasvattaa vai ei mut kyllä mä nään et, teini-iässä, et jos sä oot hirveen altis kaikelle ulkopuoliselle ideoille ja haluat kuulua johonkin ryhmään ja niin poispäin niin se on hirveen tärkeä mitä minkälaisia arvoja ne välittää. (H5)

Skeittiaktiivien arvot. Keskusteluissa siitä, millaisia ovat skeittiaktiivien yleiset arvot ja heille tärkeät asiat elämässä nousee samoja piirteitä kuin kasvatusnäkemyksistä. Moni haastateltava tuo arvokeskustelussa esiin henkilökohtaisen vapauden tehdä sellaisia asioita, joita haluaa, mutta kuitenkin ymmärtäen muitakin ihmisiä ja heidän valintojaan. Haastateltavien vastauksista tulee esille arvoja, jotka voidaan myös liittää skeittauksen perusominaisuuksiin. H4 esimerkiksi pitää tärkeänä perusarvojen, kuten rehellisyyden lisäksi myönteistä asennetta ja avarakatseisuutta.

No jotku niinku jotain niinku. Luottamus niinku, rehellisyys, avarakatseisuus. Katsoo enemmän niinkuin optimisesti elämää kuin pessimistisesti elämää, et se on ollu itelle ainakin vahva juttu. Et ei hae sitä negatiivisuutta joka asiassa vaan yrittää nähdä asiat positiivisessä valossa, ja ehkä semmonen

niinku. Kyseenalaistaminen, et osaa kyseenalaistaa asioita eikä nähä niitä heti niinku välittömästi suorina totuuksina ja sit se et osaa myös osaa ajatella myös niillä omilla aivoilla. Eikä ota sitä hauki on kalaa vastaan. (H4)

H5 jatkaa samoilla linjoilla ja tiivistää omat arvonsa hyvin tiukkaan pakettiin, joka sisältää myös suvaitsevaisuutta, huomioimista ja rauhanomaista elämää.

Varmaan se vois jotenkin tiivistää johonkin niinku toisten, jotain rauhanomaiseen elämään tai toisten kunnioittamiseen, tai huomioonottamiseen, tai siihen et yritetään ymmärtää erilaisia asioita tai erilaisuutta. (H5)

H4 ja H5 tuovat esille arvoja, joiden voidaan ajatella lähestyvän modernia tai jopa postmodernia käsitystä arvoista, jossa juuri erilaisuuden ja suvaitsevaisuuden ymmärtäminen ovat keskiössä. Toisaalta arvo-teeman alle tulee keskustelua, joka lähentelee ehkä perinteisempää näkemystä arvoista mitkä harvoin yhdistetään skeittaukseen tai skeittareihin. Tämä kuvaa myös hyvin sitä, miten arvoja voi lähestyä niin monesta näkökulmasta.

Kyllä ne on sellaiset kristilliset hyvin yksinkertaiset arvot. Ei siinä mitään ihmeellistä oo. et tota. niin sieltäpä ne 10 käskystä tulee, vaikka en yhtään uskonnollinen oo. et fiksusti jos miettii et mitä siellä sanotaan. se on jotenkin helvetin yksinkertainen sääntö. ja pyöreesti sanottuna sellane hölmöily ja ainakin et kukaan muu ei kärsi. voihan sitä omaa päätä lyödä seinään. Ei rikota, ei varasteta eikä sotketa. (H1)

Hyvin yksinkertaiset maalaisjärjellä olevat perusasiat ja perusarvot, eli just se sellanen toisen ihmisen kunnioittaminen ja arvostaminen tilanteessa kun tilanteessa periaatteessa. Sillä pääsee jo aika pitkälle. (H3)

Vaikka haastateltavien H1 ja H3 vastauksista nousee esille nousee jopa hieman yllättäen kristilliset perusarvot ja kymmenen käskyä, voidaan kaikkien haastateltavien arvonäkemyksien lähtökohtana ajatella olevan hyvä, mukava ja toimiva elämä ja arki.

Mitä arvoja eteenpäin? Skeittiaktiivien henkilökohtaisista arvoista keskustelu siirtyy skeittareiden arvoihin yleensä, ja siihen minkälaisia arvoja skeittareille pitäisi tarjota tai viedä eteenpäin. Vastaukset liittyvät paljolti skeittaukseen ja siihen mitä skeittauksen ympärillä tapahtuu. Arvot tuntuvat olevan myös hyvin yleismaailmallisia, jotka voitaisiin yhdistää mihin toimintaan tahansa. Moni haastateltava käsittelee arvokeskustelussa skeittareiden ja ei-skeittareiden kohtaamisia kaupunkitilassa, joka on tyypillinen asenteiden, toimintamallien ja arvojen kohtauspiste, jonka H1 tuo esille. Hän painottaa yleistä sosiaalista älykkyyttä ja tilannetajua, jota skeittarit tarvitsevat esimerkiksi sellaisissa konfliktitilanteissa, joita skeittaus joskus aiheuttaa.

Hmm. jotenkin sellaisia yleisiä sellasta älykkäitä arvoja. älykkyyttä, siis sillai et vaikka skeittaus kuuluu kadulle ja siellä varmasti ns. tuhotaan paikkoja, niin senkin voi kuitenkin tehdä ns. järkevästi. niinku se et eletään tuolla kaupungilla et tajutaan et siellä on muitakin, et jos joku tulee valittamaan ni sitten voi lähtee menee eikä aleta vänkää vastaan. (H1)

Kun H1 käsittelee älykkyyttä, jota konfliktitilanteissa tarvitaan vie H5 pohdinnan hieman syvemmälle pohtiessaan skeittareiden arvoja. Hän tuo keskusteluun sen, että skeittarit joutuvat miettimään oikeaa ja väärää ja refleктоimaan toimintaansa suhteessa skeittaukseen ja ympärillä oleviin ihmisiin.

Mä luulen et jokainen joutuu esimerkiksi skeittauksessa miettimään suhdettaan ympäristöön sen takia et sä oot muiden piholla koluamassa ja ns. tuhota julkista omaisuutta ja niinku. Et se et skeittauksessa ei oo mitään sääntöjä pakottaa sut miettimään sääntöjä. (H5)

Yksi haastateltava yhdistää skeittaukseen liittyvän arvomaailman omaan näkemykseensä yhteiskunnan tilanteesta. H4 kokee, että skeittauksen kautta voi viedä eteenpäin asioita, jotka muuten jäävät yhteiskunnassa taka-alalle, kuten tietynlainen myönteinen kapinahenki. Hän tarkastelee yhteiskunnan luomia paineita yksilön kannalta, jotka hän näkee rajoittavina ja jopa masentavina.

Skeittaus on viel niinku mahtavia lajeja joissa niinku rikotaan tota sitä meille valmiiksi rakennettuu maailmaa jossa meidän pitäis elää, et me ollaan niinku out of box siitä meiningistä et on se pieni rebeli meininki et ei kunnioiteta auktoriteettia niin paljon, minkä mä nään ihan positiivisena asiana, en

nyt sillai et rikotaan paikkoi, et vähän hyppii sen auktoriteetin kepin nokassa ja totella sitä ihan niinku täysin. Et jos joku sanoo sulle miten asiat on et sun ei tartte aina kaikkee niinku niellä. (H4)

Suvaitsevaisuus. Skeittareiden ja ei-skeittareiden kohtaamisympäristön lisäksi arvokeskustelussa tulee esiin muutamia tarkempia arvoja. Moni haastateltava tuo esille suvaitsevaisuuden tärkeän roolin. H1 nostaa esille oman näkemyksensä muutoksesta skeittareiden suvaitsevaisuudessa, joka johtuu haastateltavan mielestä lajin kasvamisesta ja lajikulttuurin muutoksesta. Hänen mukaansa suvaitsevaisuus oli ennen automaattisesti osana lajia ja sitä ympäröiviä ihmisiä.

Kai ne on ne samat kuin yleensäkin. Suvaitsevaisuutta ja tänä päivänä skeittari ei varmaan joudu sietää, tai et ennen joudu sietää sitä et skeittarit oli ns. pohjasakkaa ja kaikki halus hakata skeittarit vaan jostain ihme syystä, et tänä päivänä ei varmaan oo sellasta. Et sit siellä saattaa tulla vähän erilaista arvopohjaa jo sen takia. On varmaan jotain skeittareita jotka tyylin vihaa homoja sen takia että niiden ei oo tarvinnu ite käydä läpi sellasta et joku lyttää sua. Meillä ainakin oli sillai et muut lyttäs niinku skeittareita. Suvaitsevaisuutta ja toisten huomioimista. sillä pääsee aika pitkälle. (H1)

Suvaitsevaisuuteen ja avoimuuteen liittyviä teemoja nousee myös esille muista vastauksista. Skeittiaktiivit eivät näe mustavalkoisena skeittauksen suhdetta muihin lajeihin tai aktiviteetteihin, kuten ehkä joskus on ajateltu. H2 pohtii muiden harrastusten merkitystä skeittareille ja näkee ne myönteisenä asiana, jota kannattaisi viedä eteenpäin ja kannustaa siihen.

Että, no mitähän. Että aina ei tarvi skeitata, senkin myös, et tekee kaikkee muutakin ja kokeilee kaikkee mahdollista, Jos vaikka harrastuksista puhutaan, et ei välttämättä aina se skeittauskaan oo se siistein juttu. ja se voi tuntua vielä siistimmältä kun harrastaa jotain muuta välillä. (H2)

Vastuun ottaminen. Moni haastateltava tuo esiin jonkinasteisen muutoksen siinä, miten omasta elinympäristöstä ja omista kiinnostuksen kohteista otetaan vastuuta. Tilaa verrataan ehkä omaan nuoruuteen ja muistellaan miten silloin toimittiin. Laji on selkeästi muuttunut ja harrastajia on nyt enemmän kuin koskaan. Kaikkien ei tarvitse antaa omaa panostaan harrastuspaikkojen ja lajikulttuurin kehittämiseen. Haastateltavien vastauksista on havaittavissa se, että toisaalta laji kasvaa, ja se on osaksi heidän panostaan, mutta toisaalta se aihe-

uttaa huolen tulevaisuudesta ja siitä kuka ottaa vastuun seuraavaksi. H1 ja H4 näkevät, että vastuuta ei enää oteta samalla tavalla ja ehkä siksi, että sitä ei tarvitse ottaa. Ei siis ole ihme, että vastuun ottaminen nousee yhdeksi tärkeimmäksi asiaksi, jota skeittiaktiivit halusivat viedä eteenpäin skeittareille.

No ehkä se oli pienemmässä kaupungissa, et kun piti saada jotain niin siellä oli kaupungin kaikki skeittarit tekemässä jotain sen asian eteen, et jos joku skeittari ei siellä ollu ni se oli saanu kyllä kuulla siitä, et vittu sä et ollu siellä, tai et sä et tehny tän eteen mitään. Mut nykyään no aika erilainen meininki, et kaikkien ei tartte tehdä sen eteen mitään, ehkä se arvomaailmakin on niin erilainen ja arvopohja skeittausta kohtaan, sen takia kun ei oo tarttenu kauheesti laittaa omaa eforttia siihen. (H1)

Et kun monesti monessa paikkaa just varsinkin skeittarit kun skeittaus on syntynyt sanotaanko 80-luvulla. et 80-luvun skeittarit on niitä jotka edelleen skeittaa ja edelleen pyörittää näitä hommia. (H4)

Samalla, kun koko skeittaus on lajina kasvanut, on myös sen kulttuuri muuttunut. H5 nostaa esiin myös sen, että suhtautuminen vanhempiin on muuttunut sen myötä, etteivät he tunne ja tiedä suomalaisen skeittauksen ympärillä olevia ihmisiä. Tämä on jatkoa myös vastuunottamis- teemalle. Skeittiaktiivit kokevat, että ”vanhoja saappaita on vaikea täyttää” ja varmuutta ei ole halutaanko niin edes tehdä.

Et ihan nuoremmat et ei ihan kauheesti seuraa suomalaista skedemediaa, et ne ei välttämättä tiedä tyyppejä. ehkä siitä miten on aikoinaan kokenu, et on vähä muuttanu se et skidit ei ehkä suhtaudu niin kunnioittavasti vanhempiin kuin aikaisemmin. (H5)

Miten arvoja eteenpäin? H5 tuo esiin sen, että skeittaus ja sen toimintaympäristö ja kulttuuri ruokkii jo itsessään tiettyjä piirteitä kasvamisessa ja ajattelun kehittämisessä.

Mun mielestä skeittaus ja siihen liittyvät oheisilmiöt on omiaan välittämään sellasta niinku yleistä moraalaa, niinku hyvääkin moraalikäsitystä joka käy sellasena yleisluontoisena elämänohjeena (H5)

Keskusteluissa nousee kuitenkin esiin kolme tarkempaakin teemaa: esimerkkinä oleminen, yhdessä tekeminen sekä vastuun jakaminen. *Esimerkin näyttäminen ja esimerkkinä oleminen*

nen tuntuu olevan skeittiaktiiveille itsestään selvä osa lajikulttuuria. Vaikka ikä ei vaikuta-kaan siihen, ketä katsotaan ylöspäin vaan enemmänkin taidot ja status skeittikulttuurissa, on skeittaus vahvasti hierarkkinen laji, jossa vanhemmat näyttävät esimerkkiä, kuten H1 tuo esiin ja vertaa skeittausta muihin lajeihin ja niiden lajikulttuuriin.

Kyllä siellä väistetään vanhempia ja katotaan ylöspäin ja ihaillaan. Todella niinkuin vahvasti. Varmaan samalla tavalla kuin missä tahansa muussakin lajissa. Lätkässä katotaan ylöspäin, et niiden ei tarte ees olla kuin viisi vuotta vanhempia niin ne on ihan jumalia. Sama se on skeittauksessa. (H1)

Sama haastateltava jatkaa esimerkin ja oman roolinsa kautta asian pohtimista. Vaikka moni asia vaikuttaa siihen, kuka on se henkilö, jota tarkastellaan ja kenen sosiaalinen status on korkea. Henkilöt, jotka kuuluvat tähän ryhmään tuntuvat tiedostavan sen, kuten H1 tuo esille ja pohtii omaa rooliaan esimerkin näyttäjänä.

Kyllä mä koen et kyllä mä nykyään ehkä vähän vähemmän, kun tuolla vähän vähemmän messissä. Mut kyllä mä uskon, et vaikka mä en oo ikinä halunnu nostaa itteeni mihinkään jalustalle, mut mä ymmärrän oman valtani tavallaan tossa, tai oman arvoni et miten junnut kattoo skeittikaupan myyjää ylöspäin. Se on varmaan niinku jumalasta seuraava, sen on paljon kovempi kuin yksikään opettaja, kun porukat. Kun skeittikaupan myyjä sanoo pikku-skeittarille jotain ni sehän tekee mitä vaa. Kyllä mä ymmärrän et niinku sen et siinä on niinku valtaa. Et siitä se kasvattajan vastuu idea tuleekin, et pystyy vaikuttaa omalla tekemisellään niihin, ja mä aina skannaan niitä huolestuttavia tyyppejä ja juttelee sille vähän enemmän ni huomaakin heti et nekin vähän rentoutuu. (H1)

Esimerkin rooli kasvamisessa tulee esiin myös keskusteltaessa tapahtumien järjestämisestä. H2 tuo esille sen, että myös toiset, samanikäiset skeittarit voivat olla vahvoja esimerkkejä toisille. Tässä tapauksessa skeittiaktiivit toimivat vain tilanteen mahdollistajana.

No ei oikeestaan. No on siellä jotain tietysti esim. tsemppausjuttuja, ett nyt on tullu rohkee kaveri skeittaa joku 8 vuotias, uskaltaa mennä sinne vaikka muut on parempia ni sitte palkitaan myös siitä, et ei oo välttämättä ne temput kovimmat mutta niinku rohkein kaveri. Kyllä se varmaa tsemppaa jatkamaankin sitte. Kasvattaa jollain tavalla, mutta en tiä. Mutta kai se näyttää muillekin, et joku ujompikin kaveri vois uskaltaa myöskin. (H2)

Esiin nousee myös skeittimedian vaikutus skeittareihin niiden antaman esimerkin kautta. Median esimerkki koetaan hieman ristiriitaiseksi. Sen vaikutus nähdään, mutta roolimallit saattavat olla skeittiaktiivien mielestä kyseenalaisia, kuten H2 pohtii.

No se on varmaan yksi ja kyllä mä veikkaan et kaikki niinku kaikki sponsoroidut skeittaajat et ne näyttää esimerkkiä myöskin, mut toisaalta ei se välttämättä oo aina hyvää esimerkkiä, et sekin on vähän kaksipiippuinen homma, et sitä ei kasvatuksen kannalta voi ajatella. (H2)

H5 jatkaa samasta esimerkki-teemasta ja tuo esiin myös muutoksen skeittimediassa ja -kulttuurissa, joka koskee sitä, miten päihteet näkyvät mainonnassa ja skeittauksessa ylipääntään.

Sillon kun ite skeittas 90-luvulla ni sitähän ei ollu medioissa oikeestaan ollenkaan, et ei silloin puhuttu et ees huumeiden käytöstä täysin avoimesti samalla tavalla kuin nykyään, et ei mulla ollu haajuukaan, et Hosoiilla oli joku vauhti päällä jo siinä vaiheessa. (H5)

Yhdessä tekeminen ja vastuun jakaminen nousevat monessa haastattelussa esiin kun pohditaan miten erilaisia arvoja voidaan viedä eteenpäin tai vaikuttaa nuorempiin skeittareihin. Yhdessä tekeminen voi olla vaikka talkoohenkistä harrastuspaikkojen kunnostusta tai vain yhdessä skeittaamista. Monet skeittiaktiivit kokevat erittäin tärkeäksi sen, että nuoremmille annettaisiin mahdollisuuksia tulla mukaan toimintaan ja vaikuttamaan omiin asioihin ja harrastukseen. Vastuun jakaminen koetaan reitiksi, jolla he kokevat voivansa vaikuttaa nuorempiin ja heidän asenteisiinsa, kuten H4 kertoo. Hänen mukaansa vanhempien harrastajien tulee toimia aktiivisesti antaessaan mahdollisuuksia nuoremmille.

Kyllä se on meidän annettava sitä ruokkivaa signaalia et otetaan ne hommiin mukaan ja kysytään onko niillä kiiinnostusta, mutta sit jos kukaan vanhempi ei tuu ikinä kysyy sua mukaa, ei ei ne ite tuu ehdottaa et pääsisinks mä teidän kaa rakentaa teidän kanssa rakentaa siihen parkkipaikalle betoni-kaarta porsasta vasten. (H4)

Kuten jo aikaisemmin mainittiin, skeittiaktiivit myös tiedostavat muutoksen lajikulttuurissa, joka näkyy muun muassa oma-aloittaneisuuden vähenemisessä ja tietynlaisena kuiluna eri harrastajasukupolvien välillä. H4 esiin nostama toimintatapa, jossa vanhemmat harrasta-

jat luovat mahdollisuuksia nuoremmille kehittää lajia voi mahdollisesti törmätä ongelmiin, jos nuorempia ei yksinkertaisesti kiinnosta olla mukana lajin kehittämisessä.

H3 nostaa esiin skeittijärjestöjen toiminnan, jossa toiminta on mahdollista vain, jos mukana on paljon ihmisiä. Tällainen on esimerkiksi useiden skeittihallien toimintakulttuuri. Joku valvoo aina toimintaa aukioloaikana, ottaa vastaan maksut ja huolehtii hallin siisteydestä. Korvauksena työstä on kausikortti halliin sekä mahdollisesti muutama rullalauta. Joskus tämä järjestetään kaupungin, joskus harrastajien itsensä toimesta.

Et ekanakin meillä asetettiin hallille tällanen valvontamalli vapaaehtoisuuteen perustuvaan talkoomalliksi ja siitä saa jonkun kausikortin tai jonkun muun niin tää on sellainen jota ite on kokenu ja varmaan alusta oli puhtaasti vaan huono idea ja sitähan se on periaatteessa vieläkin eikä mikään reiluin tapa kaupungilta niitä kohtaan ja niin päin pois vaikee malli, mut nytkun sitä mietti niin aika moni niistä jampoista keitä siellä on ollu valvomassa näinä kahdeksana yhdeksänä vuotena, et me ollaan pystytty antamaan nuorelle 15 vuotiaalle ensimmäinen työpaikka, käytännössä. Me ollaan kirjoitettu niistä työtodistukset joita jossain vaiheessa et nää samat tyypit jota vieläkin on aktiiveina et ne on aika ylpeinä ottanu ne vastaan et se kuitenkin eka. (H3)

Haastateltavan H3 mukaan tämä on erinomainen reitti tarjota nuoremmille harrastajille ensimmäisiä työkokemuksia ja jakaa vastuuta lajin harrastajien keskuudessa. Hän jatkaa myös, että henkilöt, jotka vastuuta ottavat kokevat sen yleensä myönteisenä asiana ja ovat ylpeitä voidessaan auttaa ja tehdä työtä yhteisen asian eteen.

7. Johtopäätökset

7.1 Skeittiaktiivin profiili

Lähtökohtaisesti skeittiaktiivi on ainakin skeittauksen alkuvaiheessa ollut himoharrastaja, kuten Tams (2008, 61) luokittelee skeittareita heidän harrastamisensa intensiteetin kautta. Vaikka monelta skeittiaktiivilla harrastusmäärät ovat laskeneet Tamsin kriteerien alapuolelle, kohti keskivertoharrastajan piirteitä, eivät syyt kuitenkaan tunnu liittyvän motivaation puutteeseen. Ainakin osittaista himoharrastajan statusta tukee edelleen se, että skeittiaktiivit aikovat harrastaa lajia niin kauan kuin kykenevät sekä suhtautuvat myönteisesti kielletyissä paikoissa skeittaamiseen ja tekevät sitä myös itse. Tamsin tutkimuksessa alle 5 % himoharrastajista- ja noin 20 % keskivertoharrastajista oli yli 22-vuotiaita, joten skeittiaktiivit ovat tietynlainen poikkeus omassa ikäluokassaan.

Skeittiaktiivit nauttivat varsinkin lajin vapaudesta sekä sen sosiaalisesta puolesta ja useat heidän sosiaaliset kontaktinsa liittyvät skeittaukseen tavalla tai toisella. Skeittauksen taidollinen puoli ei nouse merkittäväksi syyksi harrastaa lajia, eikä myöskään lajissa kehittyminen, vaikka kehittyminen ja onnistumiset ovatkin heille yksi syy skeitata. Skeittiaktiiveille skeittaus ja kulttuuri sen ympärillä tukee yhteenkuuluvuuden tunnetta ja skeittaus sisältyy vahvasti heidän omaan henkilöhistoriaansa. Heillä on myös vankka harrastushistorian aikana kehittynyt skeittikulttuurin tuntemus. Haastateltavien vastaukset skeittauksen parhaista puolista ovat hyvin lähellä SDT-motivaatioteoriaa (Deci & Ryan 2000, 227), jossa motivaation synty liittyy ihmisen perustarpeisiin, kuten henkilökohtaiseen pystyvyyteen ja toimintaan, sosiaaliseen ympäristöön sekä henkilökohtaiseen autonomiaan.

Skeittiaktiiviksi on monia reittejä, mutta tärkeimpänä motivoivana tekijänä on halu vaikuttaa lajiin parempien skeittipaikkojen ja tapahtumien kautta. Myös hyvä suhde lajiin motivoi olemaan mukana ja monella jopa työskentelemään sen parissa, mikä ei tunnu vaikuttavan lajin ja henkilön suhteeseen ainakaan kielteisesti. Tämäkin kulkee käsi kädessä SDT-motivaatioteorian kanssa. Skeittiaktiivien toiminnassa on tietynlainen itseään vahvistava sykli. Skeittauksen ympärillä tapahtuva toiminta on kohtalaisen autonomista, aktiivista ja

konkreettista sosiaalista toimintaa, jonka kautta toteutetaan mahdollisesti uusia skeittipaikkoja tai tapahtumia, joihin voi itse myös osallistua. Skeittiaktiivisuuden kautta syntynyt konteksti mahdollistaa usein myös itse toiminnan eli skeittauksen, jolloin myös fyysinen puoli toteutuu, aiheuttaen voimauttavan ja samalla sosiaalisen kokemuksen. Motivaatioteorian kautta voidaan ajatella, että skeittiaktiiviksi päätyminen on monen muuttujan summa, satuma, jossa tietyt henkilökohtaiset ominaisuudet pääsevät esiin tietyssä sosiaalisessa kontekstissa.

Skeittiaktiiveilla on halu autonomiaan ja päätöksentekoon suhteessa muihin esimerkiksi julkiseen sektoriin, kun aiheena on skeittaus. Skeittaukseen ei helposti luoteta ulkopuolisten käsiin. Näkemyksiä heiltä löytyy monista aiheista skeittauksen ulkopuoleltakin, mutta useimmiten aktiivinen toiminta linkittyy vain skeittaukseen. Ristiriitaa vastuukysymyksissä aiheuttaa se, että skeittaukseen liittyvät vastuukysymykset skeittiaktiivit mielellään hoitavat itse, vaikka samalla toivottaisiin uusia vastuunkantajia nuorempien harrastajien joukosta, joiden motivaatiosta ja halusta toimia ei kuitenkaan olla enää varmoja. Ziehen (1991, 49-50) mukaan kulttuurin muutoksen kautta nuorista ja heidän toiminnastaan tulee myytti, tuntematon alue, jota tarkastellaan joko huolestuen tai toivoen parasta, mutta varmuutta tulevaisuudesta ei ole. Skeittikulttuurin kasvaessa ja muuttuessa nopeasti voidaan ajatella, että näin juuri on käynyt.

7.2 Skeittiaktiivien näkökulma kasvatukseen

Näkemyksiä siitä ketkä Suomessa harrastavat skeittaukseen on melko yhtenevä. Skeittiparkit keräävät paikalle 8 - 40 vuotiaita ja haastateltavien mukaan ikähaarukka on koko ajan kasvussa. Harrastajat eivät lopeta skeittaukseen tietyssä iässä kuten aikaisemmin on tapahtunut. Syynä tähän voi olla paremmat skeittipaikat, mutta tärkeimpänä muutos lajikulttuurissa ja harrastuskulttuurissa ylipäätään, joka ei enää lokeroi harrastuksia ja eri ikäryhmiä niin voimakkaasti. Skeittiaktiivien työ skeittauksen parissa on osaksi mahdollistanut sen, että vanhempia skeittareita on enemmän ja lajia on helpompi jatkaa. Nämä esimerkit taas ruokkivat muita skeittaamaan pidempään, mutta myös muokkaavat julkisia käsityksiä lajista. Tämän

syklin kautta myös sosiaaliset piirit pysyvät kasassa, jonka merkitys skeittauksen ympärillä tuntuu olevan erittäin suuri.

Skeittiparkeilla katsotaan ylöspäin toisia skeittareita ja heistä otetaan esimerkkiä liittyen tempuvalintoihin, mutta myös tyyliin, asenteeseen ja toimintatapoihin. Se kenestä mallia katsotaan, ei ole ikäkysymys, vaan taidot ja sosiaalinen status ratkaisevat. Taitavan skeittarin merkitys esimerkkinä voi olla hyvinkin suuri hänen omassa toimintaympäristössään. Se, kuka on taitava, ei myöskään ole skeittauksessa yksiselitteinen asia. Tietylle taitotasolle päästessään skeittarin toimintaa ja osaamista ei määrittele enää tempujen vaikeus, vaan yhtä vaikuttavia tekijöitä ovat myös tyyli, elämänasenne, sosiaaliset kontaktit ja suhtautuminen muihin skeittareihin. Nämä eivät myöskään ole aina aikaan ja paikkaan sidottuja, vaan myös henkilöiden tausta skeittikulttuurin sisällä vaikuttaa siihen, miten hän sijoittuu toimintaympäristön sosiaaliseen hierarkiaan.

Skeittiaktiivien toimintaan skeittipaikoilla vaikuttaa jossain määrin skeittiparkkien kirjava ikärakenne ja huonoa esimerkkiä ei haluta antaa. Nuorempien toimintaan puututaan, mutta se on yleensä toverillista ja sen tavoitteena sosiaalista skeittipaikan toimintaan, kuten toimintatapoihin tai siisteyteen. Harisen tutkimusryhmä (2006, 70) on pohdinnassaan myös nostanut esiin tämän. Heidän mukaansa skeittauksen toimintakulttuuri sisältää epätavallisen oppimisen piirteitä ja skeittipaikoilla opitaan muutakin kuin skeittitaitoihin liittyviä ominaisuuksia. Tämä vahvistaa skeittauksen olevan hyvin informaalin- ja arkioppimisen piirteet täyttävä ympäristö. Skeittauksen toimintaympäristöt myös mukautuvat jatkuvasti uusiin toimintatapoihin ja saavat uusia toimintamalleja, säilyttäen kuitenkin tietyt lajin perusominaisuudet ja -periaatteet. Tämä voidaan nähdä modernin ja postmodernin välitilassa olevalle maailmalle tyypillisenä, mahdollisesti myös toivottavanakin toimintatapana, jossa toiminta ja ihmiset ovat jatkuvassa muutoksessa ja itsereflektiossa (Bauman 1996, 21-22).

Keskusteluissa arvoista, esiin tulee vapauten ja autonomiaan linkittyviä arvoja, kuten henkilökohtaiset valinnat, suvaitsevaisuus ja toisten kunnioittaminen. Vapauden ja elämästä nauttimisen elementit tulevatkin esiin usein skeittaukseen liittyvissä tutkimuksissa (Tams 2008, Harinen ym. 2006). Kuitenkin tässä tutkimuksessa esiin nousi myös arvoja, jotka

ovat perinteisempiä tai jopa vastakohtia näille yleisesti skeittareihin liitettyihin arvoihin. Tämä voi olla sidoksissa tutkittavaan ryhmään, jonka merkitys laajoissa määrällisissä tutkimuksissa jää melko pieneksi.

Skeittiaktiivien mielestä lasten ja nuorten pääkasvatusvastuu kuuluu vanhemmille. Vanhemmat nähdään ikään kuin perusasioiden opettajina. Värri (2004, 102-107) näkee vanhempien kasvatuksen perustuvan välittömään kasvatusvastuuseen, joka alkaa huolenpidosta ja kehityksen mukaan muuttaa muotoaan. Samalla esille nostetaan harrastusten, kaveripiirin ja idolien asema, kun taas koulun asema keskusteluissa jää melko vähäiseksi. Vastaukset heijastavat samanlaista käsitystä oppimisesta ja oppimisympäristöihin mitä nousee esille myös Lightin ja Nashin (2006) surffileiritutkimuksessa. Australialaisessa tutkimuksessa tulee esiin se, että koulussa oppiminen koetaan rajoitetuksi ja ohjeiden sitomaksi oppimiseksi, kun taas surffileiri, jossa myös on erilaisia turvallisuus- ja toimintaohjeita sekä kirjoittamattomia sääntöjä, koetaan vapaammaksi oppimisympäristöksi, jossa omalla toiminnalla ja vastuunottamisella on merkitystä. Palkintoja oppimisesta ja vastuun ottamisesta on sosiaalisen statuksen nouseminen omassa vertaisryhmässään, tässä tapauksessa paikallisten surffareiden keskuudessa. Surffileirit oppimisympäristöinä palvelevat huomattavasti paremmin jatkuvaa henkilökohtaista kasvamista kuin koulut. (Light & Nash 2006, 85-86, 91.) Myös käynnissä oleva vaihtoehtolajeihin keskittyvä tutkimushanke LIMU (2012-2015) tuo näkökulmia skeittaukseen ja skeittauksenkaltaisiin lajeihin ja tutkijat ovat tutkimushankkeen ensimmäisen vuoden aikana päässeet tarkastelemaan lajien harrastusympäristöjä. Vaihtoehtolajeihin osallistuvat lapset ja nuoret toimivat harrastuksissaan oikeastaan juuri siten, kuten kasvattajat toivoisivatkin. He liikkuvat, oppivat toisiltaan, suunnittelevat toimintaansa ja ottavat vastuuta toiminnastaan. (Liikanen & Rannikko 2013, 47.)

Skeittiaktiivien käsitys kasvatuksesta on hyvin avoin, jossa lapsi ja nuori omaksuu asioita ympäristöstään. Tämä ajatus on hyvin lähellä postimodernia kasvatuskäsitystä, jossa vastuu kasvamisesta annetaan usein kasvavalle itselleen (Lapinoja 2006, 137). Skeittiaktiivi näkee itsensä kasvattajana ja esimerkkinä jos hänet halutaan nähdä niin, mutta aktiivista roolia

hän ei ota. Vastuu valinnasta jää nuorelle itselleen eikä yläpuolelle asetuta tiedollisissa, eikä taidollisissa ominaisuuksissa.

Asiat, joita skeittiaktiivit haluaisivat viedä eteenpäin liittyvät usein skeittaamiseen. Tällaisia ovat esimerkiksi se miten skeittipaikoilla käyttäydytään ja mikä on nuorempien ja aikuisten tapa toimia. Kuitenkin moni heistä kokee, että samat asiat ja teemat nousevat elämän muillakin osa-alueilla. Vahvimpana teemana, jota halutaan viedä eteenpäin, on itsenäinen ajattelu ja vapaus tehdä asioita, joita itse haluaa. Samaan teemaan liittyy vahvasti myös toisten kunnioittaminen ja suvaitsevaisuus. Vastauksista näkyy myös ajatus itse tekemisestä ja vastuun ottamisesta. Teemat ovat hyvin laajoja ja heidän henkilökohtaiseen arvotaustaan sidottuja. Arvojen yleismaailmallisuutta kuvaa hyvin se, että ne lähentelevät Perusopetussuunnitelman perusteiden (2004, 14) esiin nostamia arvoja, joihin suomalainen perusopetus nojaa.

Haastatteluiden perusteella skeittaus koetaan lajiksi jossa monet teemat ovat sisäsyntyisesti mukana, ja monet teemat joita he haluaisivat viedä eteenpäin tulevat mukaan ikään kuin automaattisesti. Ajatus tästä perustuu heidän henkilökohtaiseen harrastustaustansa ja siihen, miten he kokevat skeittauksen vaikuttaneen heihin. Samalla haastateltavat eivät kuitenkaan ole aivan varmoja, mikä skeittauksen rooli voisi nykyään olla yksilölle. Arvoitukseksi jää, mitä teemoja uuden harrastajasukupolven edustajat kokevat tärkeäksi.

Skeittiaktiivien vastauksista tulee esiin, että he kokevat esimerkin olevan tärkeä osa kasvamista, mutta esimerkkien antama roolimalli koetaan monella tavalla. Myös median vaikutus tulee esiin ja sitä verrataan lähinnä omiin kokemuksiin omista idoleista ja roolimalleista. He kokevat, että teemoja, joita nuoremmille harrastajille tulisi viedä eteenpäin, voidaan ottaa mukaan tapahtumiin ja ylipäättään skeittauksen ympärille. Yhdessä tekeminen ja toimiminen ovat reitti erilaisten toiminta- ja ajattelumallien eteenpäinviemiselle, varsinkin kun itse skeittaus ei ole pääosassa. Kyseessä on sama teema, jonka Koski (2007, 311) nostaa urheilun näkökulmasta esille. Usein kasvatukselliset teemat nousevat esille, kun ollaan yhdessä, mutta intensiteetti itse fyysiseen suoritteeseen pienenee. Skeittiaktiivien näkemykset skeittauksen ja oppimisen liittymäkohdista osuvat Laven ja Wengerin (1991) näkökulmaan tilannesidonnoisesta oppimisesta. Heidän näkemyksensä mukaan oppiminen tapahtuu sosi-

aalisessa kontekstissa, jossa yksilö nousee kohti ryhmän täysvaltaista jäsenyyttä samalla kun osallistuu toimintaan. Monet skeittiaktiivienkin nostamista teemoista ovat sellaisia, jotka ovat ihmisten henkilökohtaisia ajattelumalleja, ominaisuuksia ja arvoja ja enemmänkin suuria teemoja kuin tarkkoja tiedollisia tai taidollisia päämääriä. Lave ja Wenger (1991, 53) nostavatkin esille, että syvempi osallisuus ryhmien sosiaaliseen toimintaan avaa väylän henkilökohtaiseen muutokseen ja tietynlaiseksi ihmiseksi tulemiseen.

7.3 Tutkimuksen luotettavuus, merkitys ja jatkohaasteet

Tutkimuksessa onnistuttiin saamaan vastaukset tutkimuskysymyksiin, jotka linkittyivät skeittiaktiivin profiiliin ja heidän näkökulmiinsa skeittauksen kasvatuksellisuudesta. Tavoitetta tuki yksittäisten haastattelujen laajuus ja monipuolisuus sekä haastattelulomake, joka eteni tutkimuskysymysten mukaisesti ja jonka kysymykset avasivat helposti keskustelua. Varsinaiseen yleistettävyyteen tutkimuksessa ei pyritty eikä aineiston määräkään sitä tue, vaikka jonkinasteista aineiston saturaatiota haastattelujen etenemisessä olikin havaittavissa (Tuomi & Sarajärvi 2009, 87–88).

Tutkimukseen ja aineistoon liittyvien hypoteesien mukaisesti tutkimuskysymyksiin löydettyt vastaukset linkittyivät vahvasti skeittaukseen, eivätkä niinkään yleisiin kasvatuskäsityksiin, vaikka jotkut haastattelukysymykset pyrkivätkin sitä valaisemaan. Vaikka tämä oli yksi hypoteeseistani, mielestäni kasvatustieteeseen olisi ollut mahdollista päästä paremmin sisälle esittelemällä aihe vielä tarkemmin tai tekemällä haastateltavien rekrytointi eri tavalla, joka olisi perustunut haastateltavien aloitteeseen osallistua tutkimukseen. Skeittikulttuuriin liittyvistä yleisistä sekä kasvatuksellisista teemoista moni on kuitenkin mahdollista siirtää suoraan mihin tahansa sosiaaliseen ympäristöön, jota voidaankin pitää yhtenä tutkimuksen tärkeimmistä uusista näkökulmista.

Skeittauksen ollessa vahvasti erilaisiin medioihin, kuten videoihin, mainoksiin ja lehtiin sidottu laji, haastatteluissa olisi voitu keskittyä vielä enemmän median vaikutukseen skeittauksessa. Kysymykset voisivat liittyä median luomiin käsityksiin skeittauksen sosiaalisista piirteistä sekä siihen, miten media on vaikuttanut haastateltavien näkemyksiin skeittaukses-

ta. Tämä teema olisi voinut korvata joitakin skeittiaktiiviin profiiliin liittyviä kysymyksiä. Vaikka skeittiaktiivin profiiliin oli ensisijaisen tärkeä keskittyä, jotta aiheeseen on edes mahdollista päästä sisälle, olisi sen laajuudesta voinut karsia hieman haastattelujen yhteydessä. Aiheen rooli kasvoi ennakkoon suunniteltua suuremmaksi mahdollisesti sen vuoksi, että niin haastateltavan kuin haastattelijankin oli helppo lähestyä sitä, muuten kohtalaisen vieraassa haastattelutilanteessa.

Skeittaus tutkittavana ilmiönä risteilee ennakkoluulojen, itsestäänselvyyksien ja tuntemattomien puolien välimaastossa. Tutkimuksen edetessä löysin skeittauksesta uusia puolia ja samalla taas joidenkin puolien merkitys pieneni. Toisaalta oma taustani skeittauksen parissa lisäsi motivaatiota tutkia aihetta ja pystyin ymmärtämään haastateltavia ja piilomerkityksiä mahdollisesti helpommin, koska uskon tuntevani lajikulttuurin ja sen hienoimmatkin nyanssit ainakin omassa vertaisryhmässäni. Tämä vaikutti myönteisesti tutkimuskysymysten rajaamisessa, haastateltavien valinnassa ja sekä haastattelulomakkeen laatimisessa. Toisaalta läheinen suhteeni lajiin aiheutti myös turhautumista. Jouduin kokoamaan omia ajattelumallejani, ennakkokäsityksiäni ja suunnitelmiani uudelleen, kun tutkimusprosessi ei kulkenutkaan kuten olin aluksi ajatellut. Korkea motivaatio tutkia itselleni tärkeää ja läheistä aihetta ei loppujen lopuksi helpottanutkaan prosessia, vaan teki siitä mahdollisesti jopa työläämmän. Tutkiessani itselleni tuttua aihetta jouduin myös pohtimaan uudelleen termejä ja kulttuurillisia näkemyksiä sekä niiden avaamista lukijalle. Kuitenkin mielestäni tuntemus tutkittavasta ilmiöstä on ensisijaisen tärkeää tutkimuksissa, joissa tarkastellaan alakulttuureja, jollaiseksi skeittaaminenkin lasketaan. Olisi mielestäni suotavaa, että tutkija tekisi ainakin pienen etnografisen seikkailun itse tutkittavan ilmiön ytimeen, vaikka se vaatiikin tutkijalta enemmän työtä kokemusten, näkemysten ja niiden reflektoinnin kautta.

Skeittaukseen liittyvät tutkimukset keskittyvät usein lajin ominaisuuksiin, harrastajiin tai sen historiaan, pyrkien luomaan kokonaiskuvaa skeittauksesta ilmiönä. Kuitenkin, skeittaus ja skeittarit eivät ryhmänä ole niin yksiselitteinen kuin usein ajatellaan (Tams 2008, 82). Tässä tutkimuksessa on keskitytty yhteen ryhmään ja sen ominaisuuksiin skeittauksen alakulttuurissa. Vastaavat, pienempiin osa-alueisiin keskittyvät aiheet, joissa keskiöön nostettaisiin jokin skeittauksen piirre, ominaisuus tai ryhmä, olisivat hedelmällisiä ja mielenkiin-

toisia tutkimuskohteita. Tutkimus voisi keskittyä nuorempiin harrastajiin tai harrastuksen aloittamiseen, skeittarin biografiaan alakulttuurissa tai tarkemmin skeittauksen merkityksen vähenemiseen harrastajan elämässä tai skeittauksen lopettamiseen. Kasvatustieteen ja skeittauksen yhdistäminen onnistuisi luontevasti tarkastelemalla skeittareita oppijoina tai heidän suhdettaan kouluun ja opiskeluun. Näkökulmia voisi yhdistää myös muihin harrastuksiin, jotka sisältävät alakulttuurin piirteitä ja jotka tapahtuvat pääasiassa skeittauksen kaltaisissa vapaissa toimintaympäristössä. Kasvatuksen ja oppimisen lisäksi, tutkimusnäkökulmia löytyy vaihtoehtolajien ja lajikulttuurien sosiaalisista ilmiöistä, kuten ryhmäytymisestä tai konflikteista. Kiinnostavaa ja ajankohtaista olisi myös tarkastella sitä, miten lajikulttuuri kehittyy ja syntyy uusien harrastusten ja vaihtoehtolajien ympärille.

Lähteet

- Alasuutari, M. 2006. Kulttuuriset kehykset kasvatusvuorovaikutuksessa. Teoksessa K. Karila, M. Alasuutari, M. Hännikäinen, A. R. Nummenmaa & H. Rasku-Puttonen (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 70-90.
- Bauman, Z. 1996. Postmodernin lumo. Tampere: Vastapaino.
- Bauman, Z. 2002. Notkea moderni. Tampere: Vastapaino.
- Borden, I. 2001. Skateboarding, space and the city. *Architecture and the Body*. Oxford: Berg.
- Cross, J. 2012. What's informal learning? [verkkajulkaisu] (video). http://www.youtube.com/watch?v=crAYgvRKotQ&list=UUMIORBT_8z7GyykKjDi67Jg&index=10 (viitattu 5.5.2013)
- Deci, E. L & Ryan, R. M. 2000. The “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11, 227–268.
- Eichberg, H. 1998. A Revolution of body Culture. Traditional games in the way from modernisation to “postmodernity”. Teoksessa J. Bale & C. Philo (toim.) *Body cultures. Essays on sport, space and identity*. London: Routledge, 128–148.
- Epstein, J.L. 2009. School, family, and community partnerships: caring for the children we share. Teoksessa J. L. Epstein. *School, family and community partnerships - Your handbook for action*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Eskola, J & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Gröndahl, V. 2007. Skeittaus kaupunkitilassa. Tutkimus Helsingin skeittikulttuurista. Maantieteen syventävien opintojen tutkielma. Joensuun yliopisto: Yhteiskunta- ja aluetieteiden tiedekunta.
- Hall, S. K. 2009. Raising kids in the 21st century: The science of psychological health for children. Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell.
- Harinen, P. 2010. Skeittaripoika se laudallansa. Liikunnan muuttuvat merkitykset ja maisemat. *Kasvatus & Aika* 4 (2) 2010, 99-108
- Harinen, P., Itkonen, H & Rautopuro, J. 2006. Asfalttiprinssit - Tutkimus skeittareista. Helsinki: Suomen liikuntatieteellinen seura.

- Hirsjärvi, S. 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.
- Hirsjärvi, S. & Hurme H. 2008. Tutkimushaastattelu - Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hoikkala, T. 1993. Katoaako kasvatus, himmeneekö aikuisuus? Helsinki: Gaudeamus.
- Juujärvi, S., Myyry, L. & Pessa, K. 2007. Eettinen herkkyyys ammatillisessa toiminnassa. Helsinki: Tammi.
- Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010. Lapset ja Nuoret. Nuori Suomi, Suomen Liikunta ja Urheilu (SLU), Suomen Kuntoliikuntaliitto, Suomen Olympiakomitea, Helsingin kaupunki, Opetus- ja kulttuuriministeriö. SLU:n julkaisusarja 6/2010.
- Koski, P. 2007. Liikunnan ja urheilun seuratoiminta nuorisotyönä. Teoksessa P. Hoikkala & A. Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä - Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusseura 299-320
- Kuninkaanniemi, H. & Ronkainen, J. 2013. Liikkuvan nuoren valinta. Teoksessa P. Harinen & A. Rannikko (toim.) Tässä seison enkä muuta voi? Nuorisotutkijoiden ajatuksia nuorten liikunnasta ja sen kipupisteitä. Helsinki: Nuorisotutkimusseura
- Lave, J. & Wenger, E. 1991. Situated learning: Legitimate peripheral participation. New York: Cambridge University Press.
- Light, R & Nash, M. 2006. Learning and identity in overlapping communities of practice: Surf Club, school and sports clubs. *The Australian Educational Researcher*, 33 (1), 75-94
- Liikanen, V. & Rannikko, A. 2013. Nuorten vaihtoehtoliikunnan viehäytys. Teoksessa P. Harinen & A. Rannikko (toim.) Tässä seison enkä muuta voi? Nuorisotutkijoiden ajatuksia nuorten liikunnasta ja sen kipupisteitä. Helsinki: Nuorisotutkimusseura
- Mikola, E. 2003. ”Paras suomalainen lehti elossa oleville”. Maskuliinisuuden rakentuminen lautailulehti Flashbackissa. Teoksessa A. Jokinen (toim.) Yhdestä Puusta – Maskuliinisuuden rakentuminen populaarikulttuureissa. Tampere: University Press, 32-63
- Moilanen, P & Räihä, P. 2007. Merkitysrakenteiden tulkinta. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Jyväskylä: PSkustannus.
- Nuori Suomi ry. Tutkimukset. [verkojulkaisu]
https://nuorisuomi.studio.crasman.fi/bank/nuori_suomi_ry/urheilu/tutkimukset_selvitukset_ja_suosituksset (viitattu 15.8.2013)

- Nyysölä, K. 2002. Koulun ulkopuolella opitun tunnustaminen. Moniste 13/2002. Opetushallitus.
- OECD. 2001. Education Policy Analysis. Education and Skills. Paris: OECD.
- Opetushallitus. 2004. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Vammala: Vammalan kirjapaino.
- Peralta, S. 2001. Dogtown and Z-Boys. (elokuva) Agi Orsi Productions, Vans Off the Wall. Suomi: Cinema Mondo.
- Piispa, M. 2013. Huipulle vai hyvin vuoksi – mikä 2000-luvun suomalaisnuoria liikuttaa? Teoksessa P. Harinen & A. Rannikko (toim.) Tässä seison enkä muuta voi? Nuorisotutkijoiden ajatuksia nuorten liikunnasta ja sen kipupisteitä. Helsinki: Nuorisotutkimusseura
- Puhakainen, J. 2001. Lapsen aika - puheenvuoro lasten liikunnasta ja urheilusta. Helsinki: Like.
- Rinne, R., Kivirauma, J. & Lehtinen, E. 2004. Johdatus kasvatustieteisiin. Helsinki: WSOY.
- Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkajulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus> (Viitattu 29.04.2013.)
- Savolainen, J. 2013. Nuoret haluavat rentoa liikuntaa - Viisi vinkkiä. Helsingin Sanomat 11.1.2013, Kotimaa 4.
- Suhonen, P. 2007. Suomalaisten eriytyvät ja muuttuvat arvot. Teoksessa S. Borg, K. Ketola, K. Kääriäinen, K. Niemelä & P. Suhonen. Uskonto, arvot ja instituutiot - Suomalaiset World Values -tutkimuksissa 1981–2005. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto (FSD). 26-47
- Suomen rullalautaliitto ry. 2007. Lajiesittely [verkkajulkaisu]. http://www.rullalauta.fi/joomla/index.php?option=com_content&task=view&id=14&Itemid=45 (viitattu 18.4.2013)
- Suoranta, J. 1994. Kasvatuksen kadonnut lupaus ja tulevaisuuden haasteet. Niin ja näin, 1
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi
- Väri, V. M. 2002. Hyvä Kasvatus. Kasvatus hyvään. 2002. Tampere: Uni. Press.

Ziehe, T. 1991. Uusi nuoriso. Epätavanomaisen oppimisen puolustus. Tampere: Vastapaino

Liitteet

Liite 1. TEEMAHAASTATTELU

Suhde skeittaamiseen

- Kerro, miten aloitit skeittaamisen?
- Harrastitko tuolloin myös muita lajeja?
- Miten skeittaus mielestäsi eroaa näistä muista lajeista?
- Miksi skeittaat?
- Mikä skeittauksessa on hauskaa ja parasta?
- Onko skeittaus tärkeässä roolissa elämässäsi?

Skeittaajasta skeittiaktiiviksi: aktiivinen toiminta

- Miten päädyit mukaan aktiiviseen skeittaustoimintaan?
- Onko toiminta vapaaehtoistoimintaa?
- Oletko mukana jossain muussa vastaavassa toiminnassa?
- Miksi haluat olla mukana?
- Edistääkö joku muu taho skeittausta?

Kasvattaako skeittaus?

- Minkä ikäisiä skeittareita skeittipaikoille kokoontuu?
- Luuletko, että nuoremmat katsovat ylöspäin vanhempia skeittareita?
- Mitä sinun mielestä kasvatus on arjessa ja käytännönläheisesti?
- Kuka sinun mielestäsi kasvattaa?

Arvojen välittäminen

- Millaiset arvot ovat sinulle tärkeitä?
- Millaisia arvoja sinun mielestäsi pitäisi välittää nuoremmille skeittareille?
- Miten tällaisia arvoja voisi viedä eteenpäin skeittauksen avulla?
- Koetko sinä, että viet tällaisia asioita eteenpäin?